

**Raportul de progres nr. 13
cu privire la implementarea proiectului
“Modernizarea Serviciilor Publice Locale în
Republica Moldova”**

Perioada de raportare

1 ianuarie – 31 decembrie 2021

Prezentat de GIZ

25 ianuarie 2022

Chișinău, Republica Moldova

Proiectul MSPL este co-finanțat de:

În cooperare cu:

**MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE**

Conținut

Acronime și abrevieri	3
1. Sumar executiv	4
2. Contextul proiectului	6
2.1. Contextul proiectului	6
2.2. Sinergii cu alte proiecte și finanțatori	7
3. Progresul spre atingerea obiectivului proiectului	7
3.1. Progresul spre atingerea obiectivului general al proiectului	7
3.2. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului (vezi d.a. matricea rezultatelor, anexele)	8
3.2.1. Obiectivul specific A	8
3.2.2. Obiectivul specific B	9
3.2.3. Obiectivul specific C	9
3.2.4. Obiectivul specific D	10
3.2.5. Obiectivul specific E	10
4. Activități principale în perioada de raportare	11
4.1. Obiectivul specific A	11
4.2. Obiectivul specific B	13
4.3. Obiectivul specific C	13
4.4. Obiectivul specific D	15
4.5. Obiectivul specific E	17
5. Asigurarea sustenabilității măsurilor/intervențiilor	19
6. Principalele activități / repere pentru următoarea perioadă de raportare, pe OS	20
7. Provocări și riscuri.....	21
8. Lecții învățate și recomandări	22
8.1. Lecții învățate	22
8.2. Recomandări.....	24
9. Comunicare și vizibilitate.....	26
Anexa 1 – Matricea actualizată a rezultatelor	30
Anexa 2 – Starea curentă a indicatorilor (31.12.2021)	42
Anexa 3 – Statutul implementării PSP-urilor (actualizat la 31.12.2021)	46
Anexa 4 – Harta intervențiilor PGL	47
Anexa 5 – Harta proiectelor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare	48
Anexa 6 – Harta proiectelor de Eficiență Energetică.....	49

Acronime și abrevieri

AAC	Aprovizionare cu apă și canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AF	Acord de finanțare
AMAC	Asociația Moldova Apă-Canal
APL	Administrația Publică Locală
BMZ	Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
CCI	Camera de Comerț și Industrie
CDL	Comitet director local
CFC	Centrul de Formare Continuă
CFCEEC	Centrul de Formare Continuă al UTM „Eficiența Energetică a Clădirilor Publice”
CLC	Comitet Local de Cetățeni
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
COVID-19	SARS-CoV-2 (2019-nCoV) Coronavirus
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CRS	Comisie regională sectorială
DR	Dezvoltare Regională
DRL	Drumuri locale și regionale
EE	Eficiență energetică
FdF	Formare de formatori
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MBR	Monitorizare bazată pe rezultate
MDL	Leu moldovenesc
MDS	Managementul deșeurilor solide
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MSPL	Modernizarea serviciilor publice locale
OSC	Organizațiile societății civile
PGL	Programul de Granturi Locale
POR	Program Operațional Regional
PRS	Program regional sectorial
PSP	Proiect de servicii publice
RD	Regiune de dezvoltare
SDR	Strategie de dezvoltare regională
SNDR	Strategie națională de dezvoltare regională
TdR	Termeni de Referință
UE	Uniunea Europeană
UTA Găgăuzia	Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia
UTM	Universitatea Tehnică a Moldovei

1. Sumar executiv

Titlul proiectului	Modernizarea serviciilor publice locale (MSPL) în Republica Moldova
Durata proiectului	Martie 2016 – Septembrie 2022
Perioada de raportare	1 Ianuarie – 30 Decembrie 2021
Obiectivul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru o implementare orientată către cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale
Obiective specifice	MADRM (în prezent MIDR) ¹ stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare; Capacitățile de planificare, coordonare și implementare ale CRD-urilor și APL-urilor partenere sunt îmbunătățite; ADR-urile sunt capacitate să implementeze proiecte de servicii publice elaborate în cadrul programelor regionale sectoriale; Reprezentanții raioanelor, municipalităților și ai prestatorilor de servicii locale beneficiază de module de instruire orientate spre cerere, oferite de organizațiile guvernamentale și neguvernamentale pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare; Societatea civilă participă în proiecte publice.
Partenerii și grupurile țintă ale proiectului	Grupul țintă al măsurii de implementare sunt cetățenii din APL-urile selectate din patru Regiuni de Dezvoltare: Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia. Partenerii-cheie ai proiectului sunt: MIDR, CRD-urile, ADR-urile și APL-urile din regiunile menționate anterior, OSC-urile, AAP, UTM, AMAC, AEE și CCI.
Principalele rezultate pentru perioada de raportare	<ul style="list-style-type: none"> • Amendamentele la Legea privind Dezvoltarea Regională aprobate de Parlament; • Proiectul strategiei naționale pentru dezvoltare regională 2022-2028 și 4 proiecte de programe operaționale regionale elaborate; • Al patrulea apel pentru propuneri în cadrul Fondului Național pentru Dezvoltare Regională este finalizat, 33 de proiecte din apelul competitiv și 10 proiecte din apelul restrans au fost incluse în Documentul Unic de Program 2022-2024; • Instruirile la locul de muncă privind scrierea propunerilor de proiect pentru 26 de angajați ai Agenților de Dezvoltare Regională; • CRD-urile din cele 4 Regiuni de Dezvoltare (Nord, Centru, Sud și Găgăuzia) au fost sprijinite în mod continuu în îmbunătățirea comunicării și vizibilității lor, în sporirea schimburilor intra și interregionale și în stabilirea modalităților de funcționalitate a acestora pentru identificarea/analiza problemelor sectoriale și oportunităților de dezvoltare regională; • Lucrările de construcție au fost finalizare și au avut loc evenimentele de inaugurare pentru 7 PSP-uri • Conceptele de durabilitate pentru toate PSP-urile au fost elaborate în perioada de raportare pentru a asigura funcționarea infrastructurii livrate pentru sectoarele EE și AAC. • Conferința Națională a Apei a fost organizată și a avut drept rezultat o Rezoluție cu 15 măsuri prioritare care urmează a fi întreprinse de instituțiile responsabile;

¹ Urmare a aprobării noului Guvern în august 2021, a fost aprobată o nouă structură a Guvernului. În conformitate cu aceasta, principalul partener al proiectului, fostul Minister al Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MARDE) a fost divizat în trei ministere. Actualul partener politic al proiectului este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).

În scopul prezentului raport, se utilizează abrevierea MIDR.

	<ul style="list-style-type: none"> • Al 5-lea Forum Deschis privind Dezvoltarea Locală și Regională a fost organizat cu subiectul „Dezvoltarea Regională în Republica Moldova ca prerogativă națională” • 3 module de instruire în „Auditul energetic al clădirilor publice”, „Managementul serviciilor publice locale” și „Managementul laboratorului” pilotate și instituționalizate; • 110 proiecte locale implementate cu succes de către beneficiarii PGL al OSCurilor; toate cele 18 proiecte de infrastructură acoperite; • 18 evenimente regionale de rețea și 2 evenimente naționale organizate pentru OSC privind planificarea participativă a managementului deșeurilor solide, eficienței energetice. • Proiectul a fost evaluat în baza criteriilor OECD/DAC și a primit un scor de 88 din 100 de puncte, care califică implementarea acestuia un succes. 																														
Principale provocări și riscuri în perioada de raportare	<ul style="list-style-type: none"> • Pandemia COVID-19 a continuat să reprezinte o provocare pentru implementarea proiectului și a dus la reorganizarea activităților care necesită întâlniri fizice, cum ar fi instruirii / ateliere în format online sau hibrid; • Portofoliul de proiecte de infrastructură oferit de UE se confruntă cu volume de muncă neprevăzute, costuri suplimentare considerabile, constrângeri de cofinanțare a APL, termene de construcție cu întâzieri, creșterea considerabilă a costului materialelor de construcție și o modificare a ratei de schimb MDL-EUR care reduce puterea de cumpărare pentru achizițiile la nivel internațional. 																														
Bugetul proiectului, inclusiv cofinanțarea	<p>Bugetul proiectului este de 22,2 mil. Euro plus 44,7 mil. Euro pentru două acțiuni active ale UE; în total 66,9 Mil. Euro.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Donator</th> <th>Suma, EUR</th> <th>Perioada de implementare</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Guvernul Germaniei</td> <td>10.951.890</td> <td>Mar 2016 – Dec 2021</td> </tr> <tr> <td>Guvernul Suediei</td> <td>3.530.778</td> <td>Noi 2016 – Dec 2018</td> </tr> <tr> <td>Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare</td> <td>3.899.050</td> <td>Mar 2016 – Dec 2019</td> </tr> <tr> <td>Guvernul României</td> <td>179.637</td> <td>Mar 2016 – Iun 2018</td> </tr> <tr> <td>Uniunea Europeană</td> <td>171.199</td> <td>Mar 2016 – Sep 2017</td> </tr> <tr> <td>Uniunea Europeană, etapa de proiectare</td> <td>3.500.000</td> <td>Sep 2017 – Dec 2019</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:</td> </tr> <tr> <td>Construcția infrastructurii AAC și EE</td> <td>39.800.000</td> <td>Dec 2017 – Sep 2022</td> </tr> <tr> <td>Abilitarea cetățenilor</td> <td>4.900.000</td> <td>Ian 2019 – Dec 2021</td> </tr> </tbody> </table>	Donator	Suma, EUR	Perioada de implementare	Guvernul Germaniei	10.951.890	Mar 2016 – Dec 2021	Guvernul Suediei	3.530.778	Noi 2016 – Dec 2018	Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare	3.899.050	Mar 2016 – Dec 2019	Guvernul României	179.637	Mar 2016 – Iun 2018	Uniunea Europeană	171.199	Mar 2016 – Sep 2017	Uniunea Europeană, etapa de proiectare	3.500.000	Sep 2017 – Dec 2019	Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:			Construcția infrastructurii AAC și EE	39.800.000	Dec 2017 – Sep 2022	Abilitarea cetățenilor	4.900.000	Ian 2019 – Dec 2021
Donator	Suma, EUR	Perioada de implementare																													
Guvernul Germaniei	10.951.890	Mar 2016 – Dec 2021																													
Guvernul Suediei	3.530.778	Noi 2016 – Dec 2018																													
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare	3.899.050	Mar 2016 – Dec 2019																													
Guvernul României	179.637	Mar 2016 – Iun 2018																													
Uniunea Europeană	171.199	Mar 2016 – Sep 2017																													
Uniunea Europeană, etapa de proiectare	3.500.000	Sep 2017 – Dec 2019																													
Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:																															
Construcția infrastructurii AAC și EE	39.800.000	Dec 2017 – Sep 2022																													
Abilitarea cetățenilor	4.900.000	Ian 2019 – Dec 2021																													

2. Contextul proiectului

2.1. Contextul proiectului

Începând cu anul 2010, GIZ implementează proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” (MSPL), sub egida Ministerului Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ). La începutul anului 2016 a fost lansată implementarea fazei II a proiectului MSPL. Proiectul se bazează pe rezultatele primei faze și are termenul limită pentru implementare în decembrie 2021. Pentru activitățile ce țin de Obiectivul C corespunzător Acțiunii UE pentru Construcția infrastructurii AAC și EE, proiectul a fost extins până în Septembrie 2022.

Obiectivul proiectului este: îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru o implementare orientată către cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale. Proiectul activează în trei sectoare prioritare: aprovizionare cu apă și canalizare (AAC), eficiența energetică în clădirile publice (EE) și managementul deșeurilor solide (MDS). Proiectul MSPL este implementat în sinergie cu două acțiuni finanțate de UE: Construcția infrastructurii AAC și EE și Abilitarea cetățenilor.

Proiectul aplică, în mod sistematic, o abordare pe mai multe nivele și cu multe părți interesate pentru a îmbunătăți condițiile-cadru pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare. Măsurile de îmbunătățire a prestării serviciilor locale fac parte dintr-o abordare comprehensivă bazată pe 5 piloni pentru dezvoltarea de capacități în (1) stabilirea procedurilor de planificare locală integrată, (2) stabilirea structurilor de cooperare intercomunitară, (3) acordarea asistenței în instituționalizarea instruirilor adaptate și a învățământului pentru operatorii de servicii și autoritățile locale, și (4) implementarea politicilor de sensibilizare și mobilizare a cetățenilor. Finanțarea complementară a proiectelor de infrastructură prin intermediul surselor din partea UE, Elveția, România și Fondul German Regional pentru Dezvoltare constituie al cincilea element (5) al abordării respective. Pentru a implementa măsurile de investiții, se utilizează cât mai mult posibil sistemele partenerilor naționali, evitând astfel crearea unor structuri paralele de implementare.

Proiectul MSPL este structurat în jurul a cinci obiective specifice:

- A. MIDR stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare;
- B. Capacitățile CRD-urilor și ale APL-urilor partenere privind planificarea, coordonarea și implementarea sunt îmbunătățite;
- C. ADR-urile sunt înzestrate cu capacități pentru a implementa proiectele de servicii publice elaborate în cadrul programelor regional sectoriale;
- D. Reprezentanții raioanelor, municipalităților și furnizorilor locali de servicii beneficiază de cursuri orientate spre cerere pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare;
- E. Societatea civilă participă în proiecte publice.

În perioada de raportare, accentul de bază a fost pus pe sprijinul suplimentar în promovarea și implementarea politicii de dezvoltare regională, dezvoltarea capacității tuturor părților interesate relevante, implementarea proiectelor de servicii publice (PSP), implicarea cetățenilor în activități de supraveghere și implementarea a numeroase activități la nivel local de către OSC-uri locale beneficiare de granturi. În acest sens, s-au făcut eforturi comune împreună cu partenerii și beneficiarii GIZ pentru a pune în aplicare măsurile prioritare în conformitate cu planul operațional al proiectului², actualizat de două ori în perioada de raportare și aprobat la ședințele Comitetului de Monitorizare a proiectului în februarie și iulie 2021.

Totodată, în perioada de raportare proiectul a fost subiect al unei evaluări externe la cerința Departamentului Central de Evaluarea Proiectului din cadrul Oficiului Central al GIZ. Evaluarea a

² https://www.serviciilocale.md/wp-content/uploads/2021/12/2021_07_20_FINAL_MLPS_Operational_Plan_Jun2021_VG_EN.pdf

urmat o abordare bazată pe teorii construite pe baza actualizărilor matricei rezultatelor și a unei Teorii a Schimbării. Evaluarea a pus un puternic accent pe metodele de colectare a datelor calitative – interviuri individuale și de grup deschise și semi-structurate și ateliere, dar și analiza documentelor de proiect și a datelor secundare. Evaluarea a fost construită pe o triangulare a metodelor, surselor, opiniilor interne și externe, precum și a constatărilor pentru a crește validitatea și fiabilitatea constatărilor evaluării și pentru a face posibilă analiza proiectului și a contextului acestuia din diferite perspective. Proiectul a fost evaluat pe baza criteriilor OECD/DAC de relevanță, coerență, eficacitate, impact, durabilitate și eficiență. Evaluarea generală a proiectului a fost de 88 din 100 de puncte

2.2. Sinergii cu alte proiecte și finanțatori

Proiectul “Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” este printre proiectele de frunte din țară în domeniul dezvoltării regionale și pe această cale colaborează cu alte proiecte și donatori pentru a fortifica rezultatele în domeniul vizat.

Au fost create sinergii cu două acțiuni finanțate de către UE “Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și de eficiență energetică în clădirile publice” și “Abilitarea Cetățenilor în Republica Moldova”, care contribuie direct la obiectivele specifice C și E ale proiectului MSPL.

Au fost asigurate sinergii suplimentare în perioada de raportare între Polish Aid/ Fonsul de solidaritate polonez și proiectele PNUD / UE „EU4Moldova: Regiuni focale”, cu scopul de a sprijini implementarea în continuare a Programului național privind polii de creștere.

O vizibilitate și comunicare sporită a rezultatelor MLPS și ale beneficiarilor săi a fost asigurată prin cooperarea cu proiectele finanțate de UE „Comunicare strategică și sprijin pentru mass-media în Republica Moldova” (StratCom), „Comunicarea și vizibilitatea asistenței UE în cadrul Acțiunii de Program anual”, „Vizibilitatea UE și a asistenței UE în Republica Moldova în 2021”.

3. Progresul spre atingerea obiectivului proiectului

3.1. Progresul spre atingerea obiectivului general al proiectului

Obiectivul proiectului de îmbunătățire a condițiilor-cadru pentru o implementare orientată spre cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale rămâne realizabil în decursul duratei proiectului. Informația generală privind starea actuală a indicatorilor este disponibilă în Anexa 2.

Indicatorul obiectivului 1 al proiectului, și anume: 75% dintre beneficiari (APL partenere, reprezentate de consiliile locale) și 75% dintre părțile interesate implicate (membri ai CRD și ADR) sunt mulțumiți de procesele de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare ale furnizării serviciilor publice locale a fost evaluat și valoarea indicatorului atinsă. Un sondaj reprezentativ a fost contractat în perioada de raportare și din cei 238 respondenți, 86,9% dintre APL beneficiare și 85,1% alte părților interesate au fost satisfăcuți de procesele de planificare și implementare, inclusiv 75,7% din numărul total de respondenți fiind foarte satisfăcuți. Respondenții au fost reprezentanți ai 52 APL-uri (acoperind toate cele 18 proiecte de infrastructură (C.1) și cele 7 proiecte pilot (C.2)) și 8 instituții ale părților implicate din toate cele 4 RD (4ADR-uri și 4 CRD-uri).

Indicatorul 2 al obiectivului proiectului care spune, că CRD-urile au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, punerea în aplicare a 18 proiecte de infrastructură în mod participativ și sensibil la aspectele de gen, stabilind măsuri de investiții în infrastructură, care sunt în concordanță cu PRS-urile, precum și cu SDR-urile, este în mare parte conform planului:

Implementarea măsurilor de infrastructură este în curs de desfășurare, 7 proiecte având lucrările de construcții finalizate și au fost desfășurate evenimentele de inaugurare. Totuși, pentru atingerea indicatorul, prin confirmările CRD este necesară finalizarea procedurilor legate de tranferul către APL-urile beneficiare.

În ceea ce ține de indicatorul 3, privind confirmarea de către CNCDR a finanțării măsurilor de investiții pentru furnizarea de servicii îmbunătățite în sectoarele prioritare, acordate de fondurile naționale și donatorii internaționali, a crescut cu 465%, indicatorul a fost atins în 2020. Totuși este important de menționat că CNCDR a aprobat bugetul pentru perioada 2022-2024 în valoare de 1,58 miliarde MDL pentru implementarea proiectelor de Dezvoltare Regională. Până la sfârșitul anului 2021, 150 milioane Euro au fost mobilizate pentru a finanța măsuri de investiții, inclusiv 45,7 milioane Euro au fost acordate din fonduri naționale (inclusiv cofinanțările APL-urilor) și 104,3 milioane Euro de către donatori internaționali. Drept urmare, valorile actuale reprezintă o creștere de 528,5% față de valoarea de bază.

3.2. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului (vezi d.a. matricea rezultatelor, anexele)

Până la sfârșitul perioadei de raportare, GIZ împreună cu partenerii săi au asigurat atingerea majorității indicatorilor obiectivelor specifice ale proiectului, asigurând astfel finalizarea Obiectivelor specifice B, D și E și parțial a Obiectivelor specifice A și C. Pentru activitățile legate de indicatorii C .1 corespunzător Acțiunii UE pentru Construcția infrastructurii AAC și EE, atingerea valorii țintă a indicatorului este așteptată până la finalul proiectului (septembrie 2022). Sprijin suplimentar va fi oferit partenerilor în asigurarea realizării indicatorului obiectiv specific A.2 În Anexa 2 este disponibilă informația generală privind starea actuală a indicatorilor.

Progresul și rezultatele detaliate privind cele cinci obiective specifice ale proiectului atinse în perioada de raportare sunt prezentate mai jos.

3.2.1. Obiectivul specific A

Obiectivul specific A prevede ca MIDR să stabilească un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare. În realizarea acestui obiectiv, proiectul a depus eforturi suplimentare și a inclus în primul rând:

Indicatorul A.1 se referă la pregătirea participativă a două strategii naționale de dezvoltare regională (SNDR) și aprobarea acestora de către CNCDR:

- SNDR 2022-2028 a fost aprobată de către CNCDR; Astfel, indicatorul A1 al proiectului a fost atins.

Indicatorul A.2 măsoară armonizarea elementelor legale și de reglementare ale arhitecturii de dezvoltare regională cu AA UE:

- Amendamente la Legea privind Dezvoltarea Regională aprobate de Parlament;
- al patrulea apel pentru propuneri al FNDR finalizat, 33 de proiecte din cadrul apelului competitiv și 10 proiecte din cadrul apelului restricționat incluse în Documentul Unic de Program 2022-2024;
- Implementarea Programului Național privind Polii de Creștere inițiat;
- Au fost elaborate 3 proiecte de reglementări privind managementul specific al fluxului de deșeuri (vehiculele scoase din uz, anvelope uzate și uleiuri uzate) și sunt planificate pentru aprobare de către Guvern în perioada următoare de raportare.

Indicatorul A.3 include un sistem de monitorizare a impactului adoptat de consiliile de dezvoltare naționale și regionale pentru a ghida implementarea strategiilor de dezvoltare regională:

- Conceptul bazei de date pentru proiectele de dezvoltare regională aprobat de Guvern în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr. 83 din 26 mai 2021;
Ca rezultat, valoarea de referință a indicatorului A3 a fost atinsă în perioada de raportare.

3.2.2. Obiectivul specific B

Obiectivul specific B prevede că capacitățile CRD-urilor și ale APL-urilor partenere privind planificarea, coordonarea și implementarea sunt îmbunătățite. În perioada de raportare, efortul a fost concentrat către:

Indicatorul B.1 măsoară raportarea anuală a Comisiilor Regionale Sectoriale (CRS) către Consiliile Regionale de Dezvoltare (CRD) cu privire la punerea în aplicare specifică sectorului a strategiilor de dezvoltare regională în cel puțin două sectoare (AAC și MDS):

- Comisiile sectoriale regionale au fost formate în unele consilii, în timp ce în altele problemele sectoriale sunt tratate în cadrul grupurilor de lucru ad hoc. Un număr de 8 comisii regionale sectoriale/grupuri de lucru din 4 RD (2 în RD Centru, 3 în RD Nord, 2 în RD Sud și 1 în RD Găgăuzia) s-au întrunit în ședințe și au discutat problemele sectoriale, au identificat priorități și oportunități de dezvoltare. Rapoartele sectoriale au fost documentate în procesele verbale ale ședințelor respective.
Ca rezultat, valoarea de referință a indicatorului A3 a fost atinsă în perioada de raportare.

Indicatorul B.2 se concentrează pe dezvoltarea a trei propuneri de proiecte bazate pe programele sectoriale regionale pentru sectoarele AAC, EE și drumuri locale / regionale (DRL) pentru regiunea de dezvoltare UTA Găgăuzia:

- Un studiu de fezabilitate pentru construirea unui apeduct pentru alimentarea cu apă din râul Prut din raioanele Comrat și Ceadâr-Lunga este finalizat.
Ca rezultat, valoarea țintă a indicatorului a fost atinsă în perioada de raportare.

Indicatorul B.3 măsoară numărul de planuri locale de dezvoltare participativă pregătite de 25 de municipalități și raioane partenere care reflectă prioritățile strategiilor de dezvoltare regională în cel puțin un sector (AAC sau EE). Deși indicatorul a fost deja atins în 2019, în perioada curentă de raportare s-a acordat sprijin:

- Îmbunătățirea capacităților personalului MIDR și ADR în scrierea propunerilor de proiect.

3.2.3. Obiectivul specific C

Obiectivul specific C prevede că capacitățile ADR-urilor sunt sporite pentru a implementa Proiectele de Servicii Publice (PSP) elaborate în cadrul Programelor Regionale Sectoriale.

Indicatorul C.1 măsoară implementarea transparentă a 18 măsuri de infrastructură publică în WSS și EE în ADR Nord, Central și Sud. La data raportării:

- 7 proiecte (C Leova, AC Clusterul raionul Leova, AC Drochia și AC Fălești) au lucrările de construcție finalizate și evenimentele de inaugurare a proiectelor au avut loc. Totuși, atingerea indicatorului este condiționată de finalizarea procedurilor legate de transfer al bunurilor către APL-urile beneficiare;
- Ultimele două contracte de construcție au fost semnate după a treia rundă de licitație din cauza rundelor anterioare de proceduri nereușite. Contractul EE Șoldănești a fost semnat de ADR Centru în data de 01.07.2021, iar Contractul AC Edineț a fost semnat de ADR Nord în data de 03.09.2021.

Indicatorul C.2 se referă la implementarea transparentă a șapte proiecte pilot în domeniile AAC, EE și MDS în ADR-urile din RD Nord, Centru și Sud, cu un volum de investiții combinat de aproximativ

13,4 milioane EUR oferite de către Elveția, România și Germania. Acest indicator a fost deja atins în 2019.

3.2.4. Obiectivul specific D

Obiectivul specific D prevede că reprezentanții raioanelor, municipiilor și furnizorilor locali de servicii beneficiază de cursuri de instruire orientate spre cerere pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare, oferite de către organizații guvernamentale și neguvernamentale. În conformitate cu acest obiectiv, sunt evidențiate următoarele realizări:

Indicatorul D.1 arată că instituțiile de formare guvernamentale și neguvernamentale includ 21 de module de formare privind modernizarea serviciilor municipale în programele lor în conformitate cu cerințele instituției competente respective.

- În cooperare cu Universitatea Tehnică (UTM) au fost dezvoltate 3 module de instruire în „Auditul energetic al clădirilor publice”, „Managementul serviciilor publice locale” și „Managementul laboratorului” pilotate și instituționalizate în 2021.
- În cooperare cu Academia de Administrație Publică (AAP), patru cursuri de instruire au fost reimplementate în prima jumătate a anului 2021 privind „Managementul dezvoltării proiectelor”, „Planificarea strategică integrată”, „Dezvoltarea regională” și „Rolul CRD”. Cursurile au avut loc în format on-line prin intermediul platformei educaționale al AAP. Ca rezultat, valoare țintă a indicatorului D1 a fost atinsă în perioada de raportare.

Indicatorul D.2 se referă la evaluarea de către participanți a modulelor de instruire oferite. Scopul este ca cel puțin 80% dintre participanți să evalueze modulele de instruire ca fiind utile în contextul lor de lucru. Până în prezent, la modulele de formare au participat 3.289 de participanți (63.7% dintre ei femei) din administrațiile publice locale, ADR-uri, CRD-uri, companii de utilități publice / operatori și ministere. Satisfacția participanților cu modulele de instruire oferite a rămas ridicată: 67.6% dintre participanți au fost pe deplin de acord cu declarația „Modulul de instruire a fost util pentru contextul meu de lucru”, 28.6% dintre participanți au fost de acord cu declarația. Drept rezultat, 96.2% dintre participanți au considerat cursurile de instruire utile pentru activitatea lor, contribuind astfel la atingerea valorii țintă a indicatorului.

Indicatorul D.3 măsoară implementarea unui sistem de management al calității pentru furnizarea de instruire în două instituții de formare, APA și UTM. Indicatorul a fost atins în perioada de raportare.

- Sprijin pentru CFC al UTM în implementarea unei serii de elemente esențiale ale unui sistem de management al calității conform standardului ISO 21001. Documentele interne de calitate conform listei convenite au fost elaborate și sunt disponibile. Mai mult, va fi numit un manager de calitate pentru a asigura sustenabilitatea și aplicabilitatea elementelor Managementului Sistemului de Calitate dezvoltate;
- Strategia de comunicare a AAP a fost elaborată.

3.2.5. Obiectivul specific E

Obiectivul general de abilitare a cetățenilor prin participarea constructivă a OSC-urilor la procesele locale, regionale și naționale de luare a deciziilor, deși cu provocări legate de pandemia COVID-19, a fost realizat până la finalizarea proiectului.

Indicatorul E.1 presupune faptul că 5.000 de cetățeni implementează proiecte de îmbunătățire a serviciilor municipale în sectoarele AAC, EE și MDS sau activități de promovare a protecției mediului și a climei. În perioada de raportare:

- toate cele 110 granturi acordate OSC-urilor locale în 2020 și 2021 ca urmare a Programului de Granturi Locale (PGL) (toate cele 18 proiecte de infrastructură acoperite) au fost implementate cu succes
- 906 de cetățeni au participat la activități de supraveghere legate de implementarea lucrărilor de construcții;
- 1887 de cetățeni au participat la planificarea și serviciile de planificare locală;
- 6825 de cetățeni au fost informați privind planificarea participativă;

În total 13956 cetățeni (inclusiv 4338 raportați anterior) au participat la evenimente de informare și au fost implicați în implementarea proiectelor de îmbunătățire a AAC, EE și MDS, astfel, asigurând atingerea indicatorului E1.

Deși valoarea atinsă a indicatorului a depășit țintă planificată, menționăm că indicatorul este în corelație directă cu indicatorii Acțiunii OSC finanțată de UE ce țin de participarea cetățenilor la planificarea și supravegherea proiectelor de infrastructură, precum și activitățile de conștientizare pentru serviciile locale durabile din cadrul proiectelor locale implementate de OSC-uri. Datorită intervențiilor extinse ale organizațiilor societății civile la nivel local, ca urmare a Programului de Granturi Locale, au fost implementate 110 proiecte locale în care au fost implicați bărbați, femei și copii din peste 230 de localități din patru regiuni de dezvoltare. Valoarea majorată a indicatorului fost agreată cu UE.

Indicatorul E.2 își propune să arate că 18 comitete locale de cetățeni (CLC) monitorizează achizițiile, construcția și implementarea a 18 măsuri de infrastructură finanțate de UE pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale, menționate mai sus. În perioada de raportare, acestea au fost implicate în principal în monitorizarea contractelor de construcții și în activitățile de monitorizare în timpul fazei de construcție. Două CLC-uri au participat la lansarea lucrărilor de construcție pentru proiectele de infrastructură finanțate de UE - AC Edineț și EE Șoldănești. Au fost organizate ateliere specifice pentru CLC privind monitorizarea lucrărilor de infrastructură și regulile de siguranță la fața locului, care trebuie respectate în timpul oricăror activități de monitorizare, schimb de experiență privind implicarea în proiectele legate de AA și EE în clădirile publice. În plus, 109 de comitete locale de cetățeni au fost capacitate să monitorizeze achizițiile, gestionarea și întreținerea serviciilor publice în cadrul Programului de Granturi Locale finanțat de UE.

4. Activități principale în perioada de raportare

4.1. Obiectivul specific A:

Obiectivul specific A prevede ca MIDR să stabilească un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare.

În perioada de raportare, noi modificări la Legea privind DR³ au fost aprobate de Parlament la data de 4 noiembrie 2021. Pe baza conceptului aprobat, care a fost elaborat cu sprijinul GIZ, proiectul SNDR 2022-2028 a fost elaborat, lansat spre avizare ministerelor de resort și alte instituții relevante, precum și consultărilor publice. Acesta a fost, de asemenea, prezentat și consultat cu ADR / CDR și Comisia parlamentară pentru mediu și drepturile omului. La nivel regional, pe baza unui scurt Ghid, au fost elaborate și trimise spre aprobare către CNCDR și CRD 4 proiecte de POR 2021-2023 pentru 4 regiuni de dezvoltare (Nord, Sud, Centru și UTA Găgăuzia). Atât CNCDR, cât și CRD-urile din toate cele patru regiuni au fost implicate și informate despre procesul de elaborare a acestor

³ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/5263/language/ro-RO/Default.aspx>

documente strategice de bază. Cu toate acestea, aprobarea acestor documente este tergivesată din cauza neaprobării de către Parlament, fapt care ar putea afecta aprobarea SNDR și POR.

În urma aprobării Programului național privind polii de creștere 2021-2027 în decembrie 2020, MIDR a inițiat implementarea programului. Recomandările privind înființarea grupurilor de lucru și inițierea dezvoltării planurilor municipale operaționale au fost elaborate și transmise tuturor ADR-urilor și respectivelor orașe a celor 6 poli de creștere (Ungheni, Orhei, Edineț, Soroca, Comrat și Cahul). De asemenea, o serie de vizite în teren și ședințe de lucru între ADR-uri și reprezentanții celor 6 orașe, precum și o masă rotundă cu reprezentanții celor 6 orașe, MIDR, ADR-uri și partenerii de dezvoltare (GIZ, Polish Aid, PNUD) a avut loc pe 15 aprilie 2021 pentru a discuta următorii pași în implementarea Programului Național. Ca rezultat, fiecare oraș a inițiat crearea grupurilor de lucru, precum și dezvoltarea planurilor operaționale municipale (POM) individuale pentru implementarea Programului național privind polii de creștere 2021-2027. În prezent, fiecare oraș are proiectul său de POM elaborat. Se va dezvolta sprijin suplimentar în inventarierea proiectelor incluse în respectivul Program Național, precum și în pregătirea acestora pentru depunerea la Apelul de propuneri planificat a fi lansat de MIDR în trimestrul I 2022.

În plus, pe baza prevederilor Acordului de Asociere UE-Moldova, MIDR a inițiat analiza și identificarea specializării inteligente a regiunilor. Un raport de informare privind identificarea și integrarea specializării inteligente în politica de DR a fost elaborat cu sprijinul GIZ și a fost prezentat la MIDR. Măsurile de consolidare a capacității pentru MIDR și ADR-uri în acest domeniu au fost oferite în perioada de raportare.

Al patrulea apel de propuneri către FNDR este în curs de finalizare. S-a acordat sprijin MIDR, ADR-urilor și CDR-urilor în evaluarea tehnică și financiară a proiectelor depuse. Cu sprijinul experților tehnici, contractați de GIZ, au fost evaluate 60 de proiecte de dezvoltare regională. Referitor la apelul restricționat, 13 proiecte au trecut evaluările Comitetului interministerial. 55 de proiecte depuse în cadrul unei cereri competitive sunt evaluate de Comitetul interministerial. CNCDR a aprobat 33 de proiecte din cadrul apelului competitiv și 10 din cadrul apelului restricționat.

În legătură cu baza de date pentru proiecte de dezvoltare regională, Guvernul a aprobat conceptul respectiv în baza Hotărârii Guvernului nr. 83 din 26 mai 2021⁴. Complementar, proiectul caietului de sarcini a fost elaborat și este supus unei revizuirii ulterioare în conformitate cu reglementările GIZ și guvernamentale.

În 2021, proiectul a susținut prin Unitatea de Implementare a Proiectelor de Mediu, aflată în subordinea Ministerului Mediului, îmbunătățirea cadrului instituțional și legal pentru managementul specific al fluxului de deșeuri. În perioada de raportare au fost elaborate 3 proiecte de reglementări (cu privire la autovehicule scoase din uz, anvelope uzate și uleiuri uzate) care urmează a fi consultate public și urmează a fi aprobate ulterior de către Guvern, după efectuarea Analizei de impact a Reglementărilor. Pe lângă aceasta, a fost lansată cererea de propuneri pentru granturi mici pentru a pilota unele dintre prevederile proiectelor de regulamente și pentru a crește gradul de conștientizare a părților interesate cu privire la managementul specific al fluxului de deșeuri menționat mai sus.

În perioada de raportare, 43 de reprezentanți din cadrul MIDR și ADR (inclusiv 21 de femei) au participat la atelierul de lucru despre MBR la nivel strategic și de proiecte DR.

Sprijinul consultativ în crearea regiunii de dezvoltare Chișinău este amânat din cauza discuțiilor suplimentare între MIDR și primăria Chișinău privind lansarea RD Chișinău conform prevederilor Legii Nr. 438.

⁴ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-21_0.pdf

4.2. Obiectivul specific B

Obiectivul specific B prevede că capacitățile CRD-urilor și ale APL-urilor partenere privind planificarea, coordonarea și implementarea sunt îmbunătățite.

Pe baza acordurilor de finanțare încheiate în toamna anului 2020 cu ADR-urile, CRD-urile din toate cele 4 regiuni de dezvoltare (Nord, Centru, Sud și Găgăuzia) au fost sprijinite în mod continuu în îmbunătățirea comunicării și vizibilității acestora, îmbunătățirea schimburilor intra- și inter-regionale și în stabilirea modalităților pentru funcționalitatea acestora pentru identificarea / analiza problemelor sectoriale și a oportunităților de dezvoltare regională.

În cadrul activităților legate de îmbunătățirea comunicării interne și externe și a vizibilității CRD-urilor, ADR-urile au fost sprijinite prin elaborarea și diseminarea unui spot video tematic care urmează a fi utilizat ca instrument de vizibilitate și comunicare care ar putea îmbunătăți semnificativ conștientizarea activităților ADR și CRD și, de asemenea, în dezvoltarea setului pentru membri CRD din fiecare regiune. De asemenea, au fost elaborate și alte materiale informative legate de dezvoltarea regională și rolul CRD-urilor, au fost elaborate și distribuite materiale promoționale (roll-up, pixuri, carnete, pungi de pânză, hărți). Dezvoltarea elementelor de identitate vizuală (sigla CRD) a fost inițiată, precum și participarea la un atelier dedicat comunicării și vorbirii în public.

Activitățile legate de îmbunătățirea schimbului intra- și inter-regional de membri CRD au inclus ateliere de lucru legate de dezvoltarea regională, sprijin pentru întâlnirile CRD, precum și vizite de studiu în România și între diferitele regiuni pentru a împărtăși cunoștințele și experiența despre dezvoltare regională. Aceste vizite de studiu au avut ca scop împărtășirea lecțiilor învățate și a bunelor practici în care participanții au aflat mai multe despre implementarea proiectelor de dezvoltare regională care au fost finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională a Republicii Moldova sau în România despre teme legate de elaborarea și implementarea strategiei regionale de specializare inteligentă, planificare regională integrată, turism și dezvoltare urbană etc.

Legat de sprijinirea platformelor funcționale pentru identificarea / analiza problemelor sectoriale și a oportunităților de dezvoltare regională, un număr de 8 comisii regionale sectoriale/grupuri de lucru au fost create și sunt funcționale în cele 4 ADR-uri (2 în RD Centru, 3 în RD Nord, 2 în RD Sud și 1 în DR Găgăuzia). În RD Nord au fost create grupuri de lucru în sectoarele AAC, Turism și Dezvoltare Urbană și au avut loc 6 întâlniri în cadrul acestor grupuri de lucru. În RD Sud au funcționat 2 comisii sectoriale regionale, în domeniile legate de Dezvoltare Economică, Turism și Dezvoltare Urbană, și în AAC și Infrastructură. În RD Găgăuzia, de asemenea, în cadrul Comisiei regionale sectoriale în AAC, a fost acordat sprijin pentru inițierea acțiunilor de elaborare a unui studiu de fezabilitate pentru construirea unui apeduct pentru alimentarea cu apă din râul Prut din raioanele Comrat și Ceadir-Lunga. Sprijinul planificat anterior pentru elaborarea în continuare a conceptului de proiect pentru construirea unei stații regionale de tratare a apelor uzate în Comrat nu a fost realizat, așa cum va fi realizat de Banca Mondială în cadrul proiectului planificat „Securitatea alimentării cu apă și a canalizării în Moldova”.

În perioada de raportare, ca urmare a cursului de formare avansată pentru specialiștii ADR privind elaborarea propunerilor de proiecte care a avut loc în septembrie 2020, 26 de angajați ai ADR-urilor au beneficiat în perioada aprilie-iunie 2021 de formare la locul de muncă cu privire la scrierea propunerilor de proiecte.

4.3. Obiectivul specific C

Obiectivul specific C prevede că capacitățile ADR-urilor sunt sporite pentru a implementa Proiectele de Servicii Publice (PSP) elaborate în cadrul programelor regional sectoriale.

În calitate de autorități contractante, ADR-urile au la data raportării contracte de lucrări de construcții și supraveghere pentru 18 PSP în curs de implementare (10 AAC, 8 EE). La sfârșitul perioadei de

raportare, gradul de implementare a lucrărilor se ridică la ~ 78% (detaliile sunt prezentate în Anexa 3). Gradul de implementare variază între 35% și 100%.

Perioada de raportare a fost caracterizată de pandemia curentă COVID-19. O serie de echipe de construcții au fost afectate iar lucrările amânate. În plus, vremea de iarnă și ploile abundente de primăvară au împiedicat progresul la timp al lucrărilor în sectorul AAC. Mai ales proiectele de reabilitare a școlilor s-au confruntat cu multe poziții neprevăzute de lucrări de construcții și modificări ale contractelor aferente. În unele cazuri, au fost necesare modificări ale proiectelor tehnice din contul beneficiarilor.

7 proiecte (S Leova, WS Leova raion Cluster, WS Drochia și WS Fălești) au lucrările de construcție finalizate și au avut loc evenimentele de inaugurare a proiectelor. Pentru proiectele respective, procedurile privind transferul bunurilor către APL-urile beneficiare sunt în derulare.

4 proiecte (EE Holercani, EE Flaminzeni, EE Basarabeasca, EE Leova) sunt în etapa de finalizare a lucrărilor de construcții și de inițiere a comisiilor la finalizarea lucrărilor.

Este de menționat că majoritatea proiectelor de alimentare cu apă și canalizare sunt descrise printr-o implementare simplă și s-au confruntat doar cu unele probleme legate de condițiile meteorologice nefavorabile în perioada de iarnă când lucrările nu au putut fi executate și au avut puține volume suplimentare. Pentru Proiectul AAC Drochia din cauza unor erori de proiectare au fost necesare lucrări de reabilitare a acoperișurilor rezervoarelor de apă, iar pentru AAC Ungheni au trebuit replanificate mai multe străzi pentru lucrări de instalare a conductelor cu alte străzi, deoarece APL beneficiar a realizat lucrările de instalare a conductelor respective pe străzile din proiectul inițial mai devreme din bugetul lor; primăria a avut o abordare foarte cooperantă și a plătit serviciile suplimentare de proiectare din surse proprii pentru a putea replanifica instalarea conductelor pe străzile respective în timpul executării lucrărilor de construcție.

Proiectele de Eficiență Energetică s-au confruntat cu numeroase modificări tehnice și volume suplimentare de lucrări neprevăzute. Toate acestea au avut impact direct asupra timpului suplimentar de implementare, dar Flaminzeni, Holercani, Leova și Basarabeasca au fost finalizate într-un timp rezonabil. Unele dintre provocările tehnice identificate în timpul implementării în cadrul acestor proiecte au fost structura acoperișului, reabilitarea interioară, soluții de alimentare cu căldură și ventilație, fisuri ale clădirilor descoperite în timpul construcției, pereți instabili, acces și ascensoare pentru persoanele cu dizabilități, racord electric la sursa principală de alimentare și altele. În unele cazuri (de exemplu, Flaminzeni) APL beneficiar și-a completat contribuția la proiect (cu 10 mii EUR) pentru a îmbunătăți reabilitarea interioară a clădirii, iar diferența a fost acoperită din surse UE.

Costul volumelor esențiale cheie identificate de construcții suplimentare se ridică în prezent la ~ 3,7 MEUR⁵. Situația bugetară actuală permite acoperirea costurilor suplimentare de lucrări, cu condiția ca APL-urile să își îndeplinească angajamentele. Totuși, APL-urilor ar putea fi obligate să ia în considerare o suplimentare a contribuției lor, dacă este necesar.

Proiectul EE Șoldănești a fost contractat la 01 iulie 2021 și este planificat să fie finalizat în iulie 2022 și, în ceea ce privește provocările actuale, pare necesară o prelungire de cel puțin o lună.

Proiectul AC Edineț a fost contractat pe 03 septembrie 2021 și este programat să fie finalizat și în iulie 2022. În prezent, nu sunt prevăzute întârzieri sau volume suplimentare pentru acest proiect. Primăria mun. Edineț și antreprenorul sunt comunicare directă pentru a asigura o implementare fără probleme și o finalizare în termen.

În perioada de raportare (iunie-iulie 2021) au fost contractați 2 experți naționali în domeniul eficienței energetice și al aprovizionării cu apă și canalizare pentru dezvoltarea Conceptelor de durabilitate pe sectoare. În august 2021, proiectele de concepte au fost diseminate managerilor de proiecte pentru a fi ajustate în funcție de nevoile și specificul proiectelor. În rezultat, 18 concepte de sustenabilitate

⁵ La cursul de schimb 20 MDL/EUR

au fost elaborate sau sunt în curs de finalizare. 9 concepte au fost deja aprobate de beneficiari (6 AAC și 3 EE). Restul conceptelor urmează să fie finalizate și aprobate până la sfârșitul trimestrului I 2022.

Două cursuri de management al proprietății publice au fost organizate de AAP pe 6 și 7 octombrie 2021. Scopul acestor cursuri a fost actualizarea, îmbunătățirea și consolidarea cunoștințelor participanților la curs despre înregistrarea și gestionarea bunurilor proprietate publică achiziționate, construite sau modernizate din contul de fonduri la GIZ, NFRD și alte surse, precum și diversificarea instrumentelor de lucru cu care operează pentru o bună gestionare a patrimoniului public. Cursurile s-au desfășurat într-un format mixt: on-line, pe platforma educațională a Academiei LearnIn. La primul curs au participat 13 contabili⁶ din 3 regiuni de dezvoltare⁷, iar la al doilea curs au participat 14 ingineri cadastrali⁸ din 3 regiuni de dezvoltare⁹.

Cursurile de formare menționate mai sus au fost urmate de traininguri la locul de muncă privind managementul proprietății publice pentru beneficiarii proiectelor de măsuri de construcție MLPS. Scopul activităților a fost evaluarea activităților legate de realizarea proiectelor finalizate, finanțate de (GIZ). Consolidarea cunoștințelor beneficiarilor proiectelor privind înregistrarea, gestionarea și administrarea bunurilor proprietate publică achiziționate, construite sau îmbunătățite de la GIZ, NFRD, alte surse și diversificarea instrumentelor de lucru utilizate pentru gestionarea corectă a bunurilor publice. APA a efectuat 3 training-uri la locul de muncă în acest sens:

1. 23 noiembrie, Primăria Leova/ Regiunea Sud (12 participanți);
2. 25 noiembrie, Primăria Ungheni/ Regiunea Centru (9 participanți);
3. 26 noiembrie, Primăria Drochia/ Regiunea Nord (12 participanți).

4.4. Obiectivul specific D

Obiectivul specific D prevede că reprezentanții raioanelor, municipiilor și furnizorilor locali de servicii beneficiază de cursuri de instruire orientate spre cerere pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare, oferite de către organizații guvernamentale și neguvernamentale.

Cel mai important eveniment din sectorul apei a fost organizat cu sprijinul proiectului în 2021. Aceasta a fost cea de-a 2-a ediție a Conferinței Naționale a Apei care a fost organizată împreună cu AMAC pe 11 noiembrie¹⁰. Un număr de 477 de persoane au participat la conferință, organizată în format hibrid și difuzată pe o serie de platforme din Moldova, precum și pe canale populare de social media.

Discuțiile s-au referit nu doar la planuri și proiecte de viitor în sectorul apei pe Moldova, ci și la obiectivele anterioare atinse pornind de la procesul de regionalizare a serviciului AAC, relația operatorului cu beneficiarii etc. Conferința s-a încheiat cu o Rezoluție cu 15 măsuri prioritare care va fi împărtășită cu Guvernul și cu toate părțile interesate din sector.

În 2021 proiectul a continuat să sprijine Universitatea Tehnică din Moldova pentru a-și îmbunătăți în continuare performanța și de a asigura sustenabilitatea modulelor de instruire. Personalul Centrului de Formare Continuă al UTM din ambele domenii AAC și EE a fost instruit pe mai multe subiecte, precum: Învățare electronică / mixtă, Digitalizarea pe baza modulelor Moodle, Evaluarea necesităților de instruire și Tehnici moderne de predare pentru publicul adult.

⁶ 0 men (0%) and 13 women (100%)

⁷ DR North – 5 persons (39%); DR Center – 6 persons (46%); DR South – 2 persons (15%)

⁸ 9 men (64%) and 5 women (36%)

⁹ DR North – 6 persons (44%); DR Center – 4 persons (28%); DR South – 4 persons (28%)

¹⁰ <https://www.serviciilocale.md/conferinta-nationala-apei-2021-servicii-de-apa-calitative-si-durabile-pentru-toti/>

În ultimul subiect, cadrele didactice din AAP au fost implicate activ. Un număr total de 30 de persoane au participat la toate evenimentele conexe.

În sectorul AAC, trei module de instruire au fost livrate în format online. În total 206 de participanți au participat la instruire. În plus, pentru a dezvolta în continuare capacitățile operatorilor AAC, au fost livrate cinci seminare web extinse în perioada lunilor martie-septembrie. La seminariile web au participat în total 580 de participanți non-unici. Subiectele seminariilor web au fost legate de siguranța și protecția muncii, legislația muncii, achiziții și contabilitatea mijloacelor fixe, în conformitate cu cadrul legal recent actualizat.

Pe baza solicitărilor operatorilor AAC țintă, experții, contractați de GIZ, au dezvoltat ultimile două produse de cunoaștere dintr-o serie de opt, dezvoltate în cadrul proiectului MSPL pentru sectorul de apă. Nevoia acestor documente și abordări a fost cauzată de două motive principale: i) eforturile conducerii de a îmbunătăți eficiența și calitatea serviciilor companiilor de apă și ii) obligația de a respecta cerințele legale care au intrat în vigoare recent.

În perioada de raportare experții contractați au lucrat pentru a oferi cele mai bune soluții pentru acțiunile prioritare pe care majoritatea operatorilor WSS le-au stabilit, și anume:

1. Crearea unui sistem de control intern al managementului, conform cerințelor Legii 229/2010.
2. Stabilirea unei metodologii de evaluare a personalului pe baza indicatorilor cheie de performanță la nivel de companie

Pentru a asigura sustenabilitatea și disponibilitatea documentelor privind produsele de cunoaștere pentru operatorii AAC, toate șabloanele și rapoartele au fost plasate pe site-ul AMAC¹¹.

Un expert german integrat și-a început misiunea la Su-Canal (operator AAC din Comrat) în luna iunie. Este preconizat să lucreze până la sfârșitul lunii mai 2022 pentru a sprijini compania în îmbunătățirea operațiunilor sale, pentru a căuta soluții pentru îmbunătățirea infrastructurii orașului Comrat și indirect pentru a contribui la servicii mai bune de apă pentru populația din Comrat. Expertul a avut intervenții și la evenimente la nivel sectorial, precum Conferința Națională a Apei.

Împreună cu asistența tehnică, GIZ a sprijinit 6 operatori AAC cu utilaje și bunuri. După un proces de stabilire a priorităților, au fost identificate nevoile de bază și GIZ a achiziționat și donat următoarele tipuri de bunuri:

1. Echipamente de control al calității apei / apelor uzate pentru laboratoare¹²;
2. Detectoare de scurgeri de apă și țevi și pentru a fi utilizate în orașe;
3. Software necesar pentru raportare financiară și contabilă;
4. Haine și încălțăminte de protecție / de lucru.

În sectorul EE au fost realizate două cursuri online pentru auditorii energetic. Modulul a fost elaborat și pilotat cu succes. În total, 32 de participanți din care au fost instruiți dintre care 21 de bărbați și 11 femei, dar doar 20 de participanți au absolvit cu succes.

Modulul de instruire pentru auditorii de energie (modulul M4) a fost, de asemenea, transferat cu succes pe platforma de învățare electronică Moodle a UTM. În plus, UTM a oferit instruire online a formatorilor cu privire la utilizarea platformei de învățare electronică Moodle pentru module (unul în domeniul EE și unul în domeniul AAC) elaborate prin asistența GIZ. În total au participat 10 formatori-stagiari (6 femei, 4 bărbați).

¹¹ <http://amac.md/libview.php?l=ro&idc=33&id=676&t=/LITERATURA/Culegerile-de-documente-elaborate-de-catre-Directia-Executiva/Documente-elaborate/Dezvoltarea-capacitatilor-calea-spre-durabilitatea-operatiunilor-de-AAC-in-Moldova>

¹² <https://www.serviciilocale.md/patru-intreprinderi-din-domeniul-aac-au-beneficiat-de-instruiri-utilizarea-echipamentului-de-laborator-cu-care-au-fost-dotate/>

UTM a semnat acorduri-cadru de cooperare cu 6 raioane din regiunile de dezvoltare Sud și Centru legate de formarea continuă în domeniul EE¹³. ADR-urile Sud și Centru de asemenea s-au alăturat la aceste acorduri. În acest context, UTM a inițiat elaborarea planului de acțiuni de sustenabilitate a Centrului de Formare Continuă în EECp pentru perioada 2022-2025. Contribuția la proiectul de document a fost primită în cadrul unui eveniment organizat pe 16 decembrie 2021, de la 20 de participanți (13 bărbați, 7 femei), inclusiv reprezentanți ai Agenției pentru Eficiență Energetică, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ADR-uri și GIZ¹⁴.

De asemenea, au fost elaborate specificațiile tehnice pentru sistemul informațional de gestionare a energiei (EMIS) și anunțată procedura de licitație care urmează să fie implementate în 8 proiecte de EE în școli. Sistemul informațional de gestionare a energiei (EMIS) este un sistem electronic complex și integrat (hardware și software) care constă, cel puțin, dintr-un sistem de măsurare inteligentă și un sistem de gestionare a datelor de măsurare.

Principalele activități legate de cooperarea cu Academia de Administrație Publică s-au concentrat pe dezvoltarea instituțională cu îmbunătățirea capacităților și a performanței în domeniul dezvoltării modulelor de formare digitală / e-learning / învățare mixtă, care va contribui la durabilitatea sectorului de dezvoltare profesională și la dezvoltarea capacității reprezentanților autorităților publice locale.

În cadrul sprijinului acordat AAP, au fost furnizate următoarele instruirii:

- Modulele de e-learning nefacilitate pentru modulul de formare „Dezvoltare regională” bazat pe conceptul de învățare mixtă nou dezvoltat și schița abordării de proiectare instructivă;
- Atelierul despre instrumentele pentru crearea, editarea și publicarea cursurilor interactive de e-learning.

A fost elaborată strategia de comunicare instituțională generală, cu concentrare specifică pe departamentul de dezvoltare profesională, pe baza planului de strategie de dezvoltare AAP pentru 2021-2027.

Cel de-al 5-lea Forum Deschis pentru Dezvoltare Locală și Regională¹⁵ s-a axat pe tema principală „Dezvoltarea regională în Republica Moldova ca prerogativă națională” a fost organizat la 16 iunie cu participarea a aproximativ 200 de reprezentanți ai autorităților centrale, locale și regionale, ai mediului academic și ai societății civile. Forumul a fost orientat pe prezentarea stării lucrurilor în implementarea politicii de dezvoltare regională, pe discutarea celor mai sistematice provocări din domeniu și identificarea soluțiilor inovatoare și constructive bazate pe cele mai bune practici naționale și internaționale. De asemenea, a oferit spațiu pentru învățare și schimb de experiență. Rezultatele Forumului au fost rezumate și prezentate ca rezoluție finală¹⁶.

4.5. Obiectivul specific E

Cetățenii sunt susținuți continuu să se implice mai mult în procesele de planificare locală și sunt informați despre drepturile și obligațiile lor în calitate de clienți ai serviciilor municipale. Prin Programul de Granturi Locale (PGL), societatea civilă este sensibilizată la aspectele de mediu (de exemplu, apă / ape uzate, gestionarea deșeurilor, eficiență energetică).

Programul de granturi locale, lansat în 2019 cu primul său apel și al doilea în noiembrie 2020, a avut un al treilea apel în iunie-iulie 2021 pentru majoritatea regiunilor de dezvoltare, cu excepția RD Nord, și pentru media și comunicare. Al treilea apel PLG a selectat alte 4 proiecte noi de la OSC-urile

¹³ <https://utm.md/blog/2021/08/06/cfc-utm-parteneriate-privind-implementarea-proiectelor-de-eficienta-energetica-in-regiunea-centru/>

¹⁴ <https://utm.md/blog/2021/12/17/atelier-de-lucru-giz-privind-sustenabilitatea-cfceeep/>

¹⁵ <http://www.aap.gov.md/ro/node/3066>

¹⁶ http://aap.gov.md/files/forumuri/rezolutia_forum5.pdf

locale și organizațiile media – 1 proiect în UTA Găgăuzia, 1 proiect în regiunea Sud și 2 proiecte pentru media și comunicare. Evaluarea aplicațiilor primite a urmat aceeași procedură aplicată în timpul primelor două apeluri – verificare administrativă, evaluare tehnică și întâlniri de due diligence (în cea mai mare parte organizate online din cauza restricțiilor pandemiei de COVID-19).

În 2021, 87 de organizații din toate cele patru regiuni de dezvoltare ale țării au fost sprijinite pentru a-și implementa și finaliza proiectele locale de promovare a implicării cetățenilor. Alte 23 de organizații și instituții de media au implementat proiecte pentru sporirea conștientizării privind serviciile publice și sustenabilitatea acestora precum și suportul UE în acest domeniu. În total, în cadrul PLG au fost acordate 110 granturi către 100 de OSC-uri locale și organizații media, și toate proiectele au fost finalizate cu succes până la mijlocul lunii noiembrie. Lista finală a organizațiilor locale care au primit granturi, cu detalii despre proiectele implementate, este disponibilă pe site-ul web www.eu4civilsociety.md.¹⁷

La această etapă, peste 2100 de cetățeni, inclusiv peste 1000 de femei, participă la planificarea serviciilor locale, cu 57 de documente strategice locale privind AAC, MDS elaborate și monitorizate și evaluate cu participarea OSC-urilor locale. În timpul acestui proces, în 13 comunități, autoritățile locale au aprobat tarifele preferențiale pentru grupurile vulnerabile. OSC-urile participă activ în ședințele Consiliilor Regionale de Dezvoltare și au avut 11 intervenții pentru a oferi opinii privind calitatea serviciilor publice

Cele 5 OSC-uri partenere au organizat evenimente de rețea pentru OSC-urile locale. Un total de 18 evenimente regionale de rețea au fost organizate, inclusiv 5 evenimente pentru organizațiile media, la care peste 150 de OSC-uri locale au făcut schimb de experiențe pe probleme de participare a cetățenilor și subiecte sectoriale. OSC-urile au făcut schimb de informații, de exemplu, cum să monitorizeze proiectele de infrastructură în desfășurare, ce actori să fie implicați pentru crearea cu succes a unui serviciu de MDS sau care sunt tipurile și calitatea elementelor de infrastructură necesare, cum ar fi containere, pubele, echipamente etc.

Evenimentele regionale legate de implicarea cetățenilor în planificarea serviciilor publice și serviciile de gestionare a deșeurilor solide (MDS) au fost urmate de evenimente naționale organizate pe 3 iunie¹⁸ și 24 iunie¹⁹. Cele 52 de OSC-uri reprezentate au convenit asupra unui document de poziție privind MDS care a fost distribuit instituțiilor naționale cheie și partenerilor de dezvoltare.²⁰ Un schimb de experiențe similar privind implicarea societății civile în livrarea serviciilor de AAC sustenabile a fost organizat pe 14 iulie²¹.

OSC-urile partenere au continuat să sprijine dezvoltarea capacităților, să ofere mentorat și instruire pentru OSC-urile locale în perioada de raportare. Mulți dintre ei au fost asociați cu sesiuni de schimb de bune practici și de rețea. Peste 460 de bărbați și femei din regiunile de dezvoltare centru, nord, sud și UTA Găgăuzia, reprezentând peste 89 OSC-uri locale și grupuri de inițiativă din 78 de comunități, au fost instruiți în dezvoltarea propunerilor de proiecte și managementul proiectelor, dezvoltarea comunității și participarea publică, comunicare și raportare, servicii publice și procese de achiziții publice pentru elemente de infrastructură.

97 comitete locale de cetățeni și OSC au fost capacitate să monitorizeze achizițiile, gestionarea și întreținerea serviciilor publice, iar în prezent peste 1200 de cetățeni, inclusiv peste 670 de femei, participă la activități de supraveghere în comunitățile lor.

¹⁷ https://eu4civilsociety.md/storage/2021_10_30_EU_CS0%20Action_List%20of%20LGP%20beneficiaries.pdf

¹⁸ <https://www.eu4civilsociety.md/ro/news/eveniment-na-ional-managementul-de-eurilor-in-republica-moldova-provocari-i-solu-ii-ale-societa-ii-civile>

¹⁹ <https://www.eu4civilsociety.md/ro/news/atelier-na-ional-experien-e-i-bune-practici-de-planificare-participativa-a-serviciilor-publice>

²⁰ <https://www.eu4civilsociety.md/en/news/document-de-pozitie-al-organiza-iilor-societa-ii-civile-privind-managementul-de-eurilor-solide-in-republica-moldova>

²¹ <https://www.eu4civilsociety.md/ro/news/atelier-na-ional-privind-implicarea-ceta-enilor-in-gestionarea-serviciului-public-de-alimentare-cu-apa-i-de-canalizare>

Cele 18 grupuri comunitare vizate – comitetele locale de cetățeni și asociațiile de părinți - au fost sprijinite pentru a monitoriza achizițiile și realizarea proiectelor de infrastructură finanțate de UE pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale. Au participat la ședințele comitetului director local și ale grupurilor de lucru pentru achiziții, create de ADR. Acesta din urmă a avut loc în mod neregulat și în primul rând online din cauza pandemiei COVID-19.

În aproape 220 de comunități au fost desfășurate campanii de sensibilizare a cetățenilor cu privire la drepturile și obligațiile lor în calitate de clienți ai serviciilor municipale. Organizațiile mass-media locale au produs și difuzat cel puțin 140 de produse media diferite pentru a informa cetățenii despre asistența UE pentru Republica Moldova și despre importanța serviciilor publice locale de calitate: programe online / radio și TV privind alimentarea cu apă, teste ale calității apei și infografice care prezintă diferite tarife în regiunile, video vox-populi și sondaje online, caricaturi și podcast-uri, reportaje și materiale multimedia, editoriale și povești de succes. În plus, a continuat campania națională implementată prin OSC-ul partener pentru vizibilitate și informare, Asociația Presei Independente (API), cu articole, bloguri video și emisiuni de televiziune.

Pagina proiectului www.eu4civilsociety.md, cu versiuni în română, rusă și engleză a fost continuu populat cu resurse pentru OSC-uri și alte părți interesate în domeniul mobilizării și implicării cetățenilor pentru participarea la luarea deciziilor legate de furnizarea de servicii publice, cu accent pe serviciile de alimentare cu apă și canalizare, managementul deșeurilor solide, eficiență energetică în clădirile publice și problemele aferente legate de mediu. În prezent, site-ul găzduiește peste 100 de resurse - videoclipuri și imagini educaționale, publicații și documente, și referințe la mai multe resurse ale instituțiilor - atât guvernamentale, cât și ne-guvernamentale.

5. Asigurarea sustenabilității măsurilor/intervențiilor

Pentru a asigura sustenabilitatea măsurilor și intervențiilor, proiectul a asigurat pe parcursul perioadei de raportare ca obiectivele și rezultatele așteptate să continue să fie aliniate cu nevoile naționale, regionale și locale, precum și cu cerințele specifice sectorului.

Întrucât proiectul MSPL se încheie, activitățile legate de sprijinul politicii de dezvoltare regională vor fi preluate de MIDR și structurile sale subordonate. Întrucât MIDR este în curs de revizuire și reorganizare funcțională, ar putea fi nevoie de sprijin consultativ suplimentar în domeniile specifice ale politicii de dezvoltare regională, inclusiv revizuirea documentelor normative, implementarea Programului Național privind Polii de Creștere, revizuirea mecanismului de finanțare pentru programele și proiectele de dezvoltare regională, dezvoltarea bazei de date pentru programele și proiectele de dezvoltare regională. Acest lucru ar putea fi întreprins în continuare în cadrul noului proiect GIZ „Afaceri și comunități mai puternice”.

Pe parcursul implementării proiectului, MSPL a stabilit o bună cooperare cu AMAC și UTM în domeniul dezvoltării capacităților operatorilor AAC. Pentru a asigura sprijinul continuu în dezvoltarea capacității, toate materialele de instruire sunt plasate pe pagina web AMAC și sunt disponibile pentru toți operatorii. În plus, în ultimii doi ani toți operatorii au inclus în bugetele lor și au contribuit cu mai mult de 70% din costurile totale pentru cursurile de formare. În acest fel, operatorii își asumă proprietatea și responsabilitatea de a investi în personal și acest lucru va contribui la îmbunătățirea indicatorilor de performanță ai operatorilor.

UTM a stabilit acorduri-cadru de cooperare cu 6 raioane din regiunile de dezvoltare Sud și Centru legate de formarea continuă în domeniul EE. ADR-urile Sud și Centru fac, de asemenea, parte la acorduri.

Pentru a asigura sustenabilitatea sau rezultatele și o cooperare mai puternică între cetățeni și autoritățile locale, precum și pentru a asigura durabilitatea oricăror echipamente achiziționate și lucrări de construcții efectuate pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale în cadrul LGP, 46 de

OSC locale au semnat acorduri oficiale de parteneriat cu APL, și 14 dintre aceste parteneriate au în vedere contribuții financiare ale APL la implementarea proiectelor locale.

GIZ își susține partenerii de implementare în dezvoltarea activităților care să asigure sustenabilitatea, care să abordeze stabilitatea instituțională, funcționarea continuă și întreținerea facilităților proiectelor, implementarea modulelor de instruire elaborate și participarea continuă a comunității. Acest lucru va asigura că măsurile proiectului vor rămâne coerente ca priorități ale partenerilor.

În mod specific, pentru toate PSP-urile, lucrările la conceptele de durabilitate pentru PSP-uri au început la jumătatea lunii iunie, luând în considerare (nu dublând) subiectele respective deja acoperite de produsele de cunoaștere menționate anterior. Conceptele vizează instruirea operatorilor cu privire la aspectele relevante referitoare la o operare durabilă a infrastructurilor construite și posibilități de declanșare a multiplelor aspecte ale sustenabilității într-un mod optim. Conceptele de durabilitate pentru toate PSP-urile au fost elaborate în perioada de raportare pentru a asigura funcționarea infrastructurii furnizate pentru sectoarele EE și AAC. Individual, pe sector și proiect au fost elaborate concepte de sustenabilitate cu măsurile preventive și corective necesare ciclului de viață al investiției. Conceptele de sustenabilitate au fost adaptată de fiecare Manager de Proiect, în corespondență cu nevoile proiectului și diferența de abordare investițională. Următoarele concepte de sustenabilitate au fost aprobate până în decembrie 2021: C Leova, AC Leova, AC Edineț, AC Fălești, AC Drochia, AC Călărași, EE Ungheni, EE Șoldănești, EE Strășeni. În perioada următoare este planificată finalizarea și aprobarea conceptelor pentru restul proiectelor.

Site-urile www.serviciilocale.md și www.eu4civilsociety.md oferă o gamă largă de publicații, ghiduri și materiale de vizibilitate care pot fi utilizate de diferite părți interesate – cetățeni și OSC, autorități publice și furnizori de servicii.

6. Principalele activități / repere pentru următoarea perioadă de raportare, pe OS

Obiective specifice	Principalele activități pentru următoarea perioadă de raportare (ianuarie - septembrie 2022)	Termen / repere
A	<p>Inventarierea proiectelor din Programul Național privind Polii de Creștere este efectuată</p> <p>Documentelor normative în domeniul gestionării unor fluxuri de deșeuri sunt elaborate și aprobate</p> <p>Sprrijin pentru dezvoltarea instituțiilor și infrastructurilor legate de economia circulară este oferit prin Biroul Regional GIZ Vest</p>	<p>T1 2022: conceptele sunt disponibile</p> <p>T2 2022: 3 documente sunt aprobate de către Guvern</p> <p>T2 2022: 3 granturi sunt implementate și personalul instituțiilor sprijinite au participat la măsuri de dezvoltare a capacităților</p>
C	<p>Implementarea tuturor celor 18 măsuri de infrastructură este finalizată și sprijinul CLC-urilor în monitorizarea lucrărilor de construcții și informarea cetățenilor privind contribuțiile și asigurarea conexiunilor individuale este oferit</p>	<p>T2-T3 2022: construcția a 18 măsuri de infrastructură este finalizată și transferul bunurilor către APL-uri a avut loc; CLC-urile au desfășurat acțiunile conexe.</p>

Obiective specifice	Principalele activități pentru următoarea perioadă de raportare (ianuarie - septembrie 2022)	Termen / repere
	<p>Concepte de sustenabilitate pentru 6 proiecte sunt finalizate și aprobate</p> <p>Sondajul de final privind satisfacția beneficiarilor privind calitatea serviciilor este efectuat</p> <p>Auditul energetic privind consumul energetic al clădirilor reabilitate</p>	<p>T1 2022: 1 concept de sustenabilitate în AAC și 5 concepte în EE au fost aprobate de operatorii de apă și administrațiile școlilor</p> <p>T2-T3 2022: Sondajul reprezentativ în rândul populației/beneficiarilor este efectuat și raportul/rezultatele finale prezentate partenerilor</p> <p>T2-T3 2022: Au fost efectuate auditurile energetice pentru proiectele EE, rapoartele sunt disponibile.</p>

7. Provocări și riscuri

Obiectivele specifice A și B:

- Amânarea aprobării de către Parlament a noilor modificări la Legea privind DR a afectat aprobarea SNDR 2022-2028 și POR.
- Tergiversarea aprobării Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea conceptului de bază de date pentru proiectele de dezvoltare regională și procedurile de coordonare au urmat în circumstanțele stabilirii unui nou Guvern au pus în pericol implementarea acțiunii.
- Reorganizarea MARDE/MIDR a împiedicat luarea deciziilor în ceea ce privește aprobarea SNDR 2022-2028 și a Documentului Unic de Program pentru 2022-2024.
- Implementarea acțiunilor de sprijin pentru membrii CRD a fost împiedicată de restricțiile COVID-19.

Obiectivul specific C:

- Volumele neprevăzute de muncă pentru măsuri esențiale, inclusiv reabilitarea interioară și suma costurilor suplimentare în prezent 3,7 MEUR²². Delegația UE a aprobat ca fondurile UE disponibile să poată fi utilizate pentru reabilitarea interioară, în cazul în care bugetul o permite - prioritatea este totuși acoperirea măsurilor esențiale legate de eficiența energetică.
- Portofoliul curent de 18 proiecte sprijinite de UE se bazează pe disponibilitatea angajamentelor privind contribuțiile agreeate de APL-uri. În timpul implementării, sa constatat că unele APL sunt ezitante sau nu pot să facă față angajamentelor. La sfârșitul lunii martie, 70% din contribuția APL-urilor ar fi trebuit transferată în conturile ADR-urilor. Pentru 13 din 18 proiecte, APL-urile au îndeplinit aceste obligații contractuale. Cu toate acestea, în total până la sfârșitul perioadei de raportare, doar 83% (2,16 MEUR) din suma inițial agreeată de

²² La cursul de schimb 20 MDL = 1 EUR

2,6 MEUR a fost transferată. Cota contribuțiilor individuale este cuprinsă între 30% și 100%. Eforturile de colectare a contribuțiilor complete sunt în curs.

- Perioada de iarnă, pandemia, ploile torențiale abundente și, mai ales, volumele suplimentare de lucru au dus parțial la prelungirea termenelor de construcție. 8 din 16 proiecte se confruntă în prezent cu prelungiri de timp între 1 - 6 luni (în medie 2,9 luni). Cu toate acestea, trebuie menționat și faptul că 4 proiecte se bucură de o finalizare anticipată cu o lună, datorită performanțelor bune.
- Cursul de schimb MDL-EUR face ca mărfurile importate pentru proiectele de construcții să fie mai scumpe și va reprezenta o provocare pentru companiile contractate. La rândul său, Acțiunea UE și bugetul în EUR câștigă o putere de cumpărare a MDL mai mare. Acest aspect ar putea duce la oportunitatea de a avea suficiente mijloace financiare pentru a acoperi costul suplimentar necesar de construcție.

Obiectivul specific D. Chiar dacă UTM a stabilit acorduri-cadru de cooperare cu 6 raioane din regiunile de dezvoltare Sud și Centru privind formarea continuă în EE, este încă o incertitudine cu privire la contribuțiile financiare din partea autorităților și/sau instituțiilor publice pentru instruirile planificate. Prin urmare, implementarea unui nou modul de formare și reimplementarea celuilalt a fost anulată. Această provocare a fost abordată cu partenerii, AEE, MIDR, ADR-uri, în cadrul evenimentului privind dezvoltarea planului de sustenabilitate a CFCEEC TUM din decembrie. Cursurile privind AAC privind recalificarea nu au fost aprobate de Ministerul Educației

Obiectivul specific E. Restricțiile legate de pandemie au avut un impact asupra activităților proiectului și, în special, au împiedicat participarea cetățenilor la viața publică și la luarea deciziilor. Cronologia activităților a fost schimbată, în special cele care necesită întâlniri fizice, lucrul cu elevii în școli, organizarea de cursuri / ateliere, vizite locale și internaționale. Unele activități au trebuit amânate sau desfășurate online. Vizita de studiu planificată inițial în România pentru OSC-urile partenere a trebuit anulată. Beneficiarii PGL au trebuit, de asemenea, să amâne unele dintre activitățile lor și mai multe proiecte cu elemente de infrastructură au fost extinse.

8. Lecții învățate și recomandări

8.1. Lecții învățate

În legătură cu menținerea pe termen lung a restricțiilor COVID-19, întâlnirile online ca modalitate de comunicare cu partenerii nu trebuie neglijate, nici în viitor.

Consensul în jurul politicii de dezvoltare regională e mai rapid atins atunci există o analiză bazată pe evidență (evidence-based), înțelegere a domeniului și un agnajament ferm din partea tuturor partenerilor;

Coordonarea eficientă a acestei politici multisectoriale necesită aplicarea unor structuri de supraveghere la diferite nevele; aceasta are impact mai mare dacă e la un nivel înalt în structura guvernamentală;

Chiar dacă uneori a fost mai anevoios și necesita mai multe resurse, utilizarea instituțiilor și sistemelor partenere (versus unități de proiect) oferă o durabilitate a rezultatelor proiectului pe termen lung;

Asigurarea unui dialog și cooperări constructive între executiv și legislativ este esențială și ușurează promovarea/aprobarea documentelor strategice, precum și a amendamentelor sau a inițiativelor aferente.

Investițiile în infrastructură de anvergură pot avea impact atunci când reies dintr-o planificare regională sectorială și un portofoliu de proiecte;

Combinarea asistenței tehnice și a investițiilor în infrastructură este o abordare eficientă din mai multe aspecte, inclusiv de atragere a donatorilor;

Reforma teritorial-administrativă este imperativă în contextul implementării unei astfel de politici și în asigurarea unei guvernante la nivel regional.

Modalitatea de implementare a fondurilor externe prin ADR-uri ca autoritate contractantă și prin utilizarea procedurilor de achiziții publice ghidate de PraG, au demonstrat buna funcționare.

Angajamentele de cofinanțare confirmate de consiliile locale s-au dovedit a fi într-o serie de cazuri prea slabe. GIZ reamintește toate discuțiile despre selectarea proiectelor înainte de publicațiile de licitație. Propunerea de selecție a proiectului aprobată de CNCDR pentru portofoliul sprijinit de UE a putut fi făcută numai pe baza angajamentelor locale de cofinanțare. Luând în considerare retragerea parțială a acestor angajamente, baza pentru includerea unor proiecte în portofoliu este grav pusă în pericol, însă odată ce lucrările sunt contractate, beneficiarii trebuie să își respecte angajamentele, întrucât sprijinul UE este fix și nu poate fi mărit în timpul implementării a Acțiunii.

Deși proiectele de portofoliu susținute de UE au apărut ca priorități declarate din sistemul de planificare și programare regională al Moldovei condus de CNCDR și au fost confirmate de acest consiliu, FNDR și orice altă instituție conexasă s-a dovedit incapabilă să acopere cofinanțarea (locală) sau nevoile suplimentare de cofinanțare ale acestor proiecte.

Proiectele de reabilitare a școlilor se confruntă cu creșteri considerabile ale costurilor de construcție. Deoarece sprijinul UE este o sumă fixă și garantată, APL-urile se confruntă cu dificultăți pentru a acoperi nevoile care apar suplimentar în timpul implementării. Mai mult, acoperirea convenită mai devreme de către beneficiar a măsurilor ce nu țin de eficiența energetică pare să nu funcționeze conform așteptărilor. Sunt necesare mai multe eforturi pentru a stabili și asigura bugetele și bugetele de rezervă respective înainte de contractarea lucrărilor. Orice lucrări de reabilitare interioară și alte măsuri ce nu țin de eficiența energetică ar trebui să fie efectuate coordonate cu măsurile cheie și să beneficieze de finanțare asigurată de la început. Numai prin aceasta se susține un proces lin de reabilitare a clădirilor.

Contribuțiile APL convenite individual către sfârșitul fazei tehnice ridică discuțiile acum într-o etapă ulterioară, când motivele determinării contribuțiilor individuale și acordurile par să fie uitate. În cazul dat, contribuțiile locale constau din contribuții opționale, introduse pentru părți sau extinderi inițiale neprevăzute sau extinderi ale infrastructurilor planificate, și din contribuții obligatorii pe baza numărului de cetățeni conectați și a unei taxe de conectare care ia în considerare și reduceri pentru membrii grupurilor vulnerabile. Acest lucru a dus la contribuții între 6% și 20% în sectorul AAC - diferențe care nu sunt de înțeles dacă nu se analizează detaliile de fond.

Un domeniu important al asigurării durabilității serviciilor AAC este dezvoltarea capacității APL-urilor și a operatorilor de servicii. GIZ susține operatorii de mult timp, iar cunoștințele și lecțiile învățate în acest proces sunt elaborate în produse de cunoaștere. Aceste produse sunt împărtășite cu sectorul și sunt de mare ajutor pentru activitatea companiilor. Activitățile de dezvoltare a capacităților în sectoarele AAC și EE ar trebui să fie un proces continuu pentru a se asigura că operatorii au personal calificat.

- Implementarea unor proiecte mari de infrastructură care includ echipamente și tehnologii de înaltă tehnologie necesită profesioniști bine pregătiți care să le opereze.
- Pentru a menține și a atrage personal înalt calificat operatorii AAC ar trebui să dezvolte și să aplice un sistem de motivare financiară.
- AMAC este o instituție importantă care reprezintă toți marii operatori AAC și trebuie să fie mai proactivă în sector, să dezvolte și să ofere suport și servicii suplimentare membrilor săi; dezvoltarea

viziunii strategice pentru viitor, ținând cont de nevoile operatorului, în special în domeniul regionalizării serviciilor, calculului tarifelor și managementului investițiilor.

În perioada pandemiei COVID-19, agenda instruirilor continuă să fie implementată, cu toate acestea, această situație a dictat noi reguli. Instruirile față în față au fost afectate foarte mult, dar în același timp au impulsionat / stimulat utilizarea metodelor de învățare la distanță. CFC din cadrul UTM a folosit această oportunitate și a implementat, cu asistență GIZ, două module de instruire: unul în sectorul EE și unul în sectorul AAC.

Mai mult, transferul modulelor de instruire în sistemul de gestionare a învățării Moodle al UTM a contribuit la îmbunătățirea și perfecționarea materialelor de instruire. De asemenea, s-a dovedit că, în timpul instruirilor online / seminariilor web, pentru a păstra atenția cursanților și a-l eficientiza, este necesar să se utilizeze alte instrumente / software de formare suplimentare care să înlocuiască în mod eficient metodele tradiționale de formare. Implicarea tinerilor formatori cu experiență în utilizarea unui software dedicat a facilitat comunicarea și asimilarea materialului de formare de către cursanți. Cursanții sunt dornici de aspecte mai practice ale instruirii decât de aspecte teoretice.

În ceea ce privește lucrul cu organizațiile societății civile, pe lângă efectul negativ al restricțiilor pandemice COVID-19 și posibilitățile reduse de interacțiune forțate de distanțarea fizică, utilizarea modalităților online a economisit timp și costuri de călătorie. Astfel, s-a creat o oportunitate de a procura și utiliza echipamente suplimentare pentru tehnologiile informației și comunicațiilor pentru dezvoltarea capacității online și pentru a spori expertiza vizată.

Modalitatea de implementare a implementării însoțite a Programului de granturi locale prin intermediul OSC-urilor regionale s-a dovedit, de asemenea, a funcționa bine. Pentru o implementare cu succes a Programului de Granturi Locale, este important să se identifice și să contracteze OSC-uri partenere bune, cu experiență relevantă în gestionarea granturilor, înțelegerea obiectivelor proiectului și resurse suficiente pentru implementarea la timp a proiectului. OSC-urile regionale au o mai bună vizibilitate și credibilitate în regiune, o mai bună înțelegere a nevoilor și specificului regional, astfel încât este oferit un sprijin mai relevant și mai orientat pentru OSC-urile locale. De asemenea, implementarea unei scheme de granturi la nivel regional asigură o distribuție echitabilă a resurselor și oportunități mai bune pentru OSC-urile locale, în comparație cu cea organizată la nivel național.

De asemenea, propunerile de proiecte cu elemente de infrastructură pentru serviciile publice locale, cum ar fi AAC și MDS, facilitează o mai bună cooperare și consolidează parteneriatul dintre APL și cetățeni/societatea civilă, astfel asigurând un angajament mai mare al cetățenilor în rezolvarea problemelor locale, un impact mai mare și durabilitate.

Comunicarea și sensibilizarea proiectelor, partenerilor naționali și locali și a donatorilor sunt sporite atunci când se creează parteneriate cu OSC-urile media și se adoptă o comunicare și o identitate vizuală unică.

8.2. Recomandări

În noua situație politică premergătoare alegerilor parlamentare anticipate, pentru asigurarea aprobării noii strategii naționale de dezvoltare regională, precum și a programelor operaționale regionale, sunt necesare eforturi suplimentare din partea MIDR pentru a sensibiliza factorii de decizie din domeniul dezvoltării regionale din cadrul Guvernului și a Parlamentului.

Valorificarea rezultatelor în contextul implementării noii paradigme și a noului ciclu de programare regională;

Asigurarea unei planificări strategice a investițiilor de anvergură, păstrând caracterul regional;

Consolidarea instituțională, resurselor umane precum și a coordonării la diferite nivele;

Eficiențizarea mecanismului de finanțare și co-finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională din diferite surse de finanțare;

Sinergie între specializarea inteligentă și dezvoltarea regională;

Implementarea reformei teritorial-administrative.

Urmare a angajamentului MIDR privind dezvoltarea bazei de date a proiectelor de dezvoltare regională, este necesară identificarea unui mecanism de suport și finanțare din partea GIZ .

Luând în considerare capacitățile reduse ale partenerilor în implementarea Programului național privind Polii de creștere, se consideră necesar să se acorde sprijin în examinarea propunerilor de proiecte incluse în program, care ar putea servi ca etapă preliminară în pregătirea propunerilor de proiect pentru strângerea de fonduri. De asemenea, având în vedere beneficiile potențiale ale strategiei de specializare inteligentă (S3) pentru regiunile moldovenești, precum și ponderea atribuită S3 în procesul de aderare la UE, sprijinul expertului pentru partenerii cheie ai proiectului (MIDR și ADR) ar trebui să continue în explorarea modului de stabilirea a legăturii dintre specializarea inteligentă cu politica regională națională și punerea sa în aplicare.

Pentru a reduce riscul unei destabilizări post-contractare a bugetului de construcție a portofoliului de proiecte convenit, AF între ADR și APL-uri ar trebui să insiste asupra plății integrale a contribuțiilor locale înainte de contractarea lucrărilor ca o condiție prealabilă.

APL-urile împreună cu instituțiile naționale ar trebui să planifice rezervele bugetare fiabile în ceea ce privește proiectele de reabilitare sau pentru modalitatea de acoperire a lacunelor fiabile, de exemplu, luând în considerare Fondul Ecologic sau FNDR. Fondurile naționale pot fi instituționalizate pentru a acoperi, de asemenea, o rată fixă de cofinanțare pentru proiectele finanțate în mare parte din exterior și convenite la nivel național.

Se recomandă luarea în considerare a dezvoltării unui mecanism între FNDR, Documentul unic de program și portofoliile de proiecte finanțate extern, pentru a permite o asigurare în timp util a cofinanțării naționale / locale necesare - mai ales dacă proiectele conexe ies din sistemul național de planificare și prioritizare.

Pentru orice operațiuni viitoare de acest gen, partenerii ar trebui să ia în considerare introducerea unei contribuții locale fixe și egale ca procentaj fix din cost - de exemplu, 10% ca obligație a beneficiarilor și să ia în considerare această sumă în AF între ADR și APL. Suma se modifică dacă se modifică volumul construcției. Încasarea oricărei taxe de conectare individuală ar trebui să fie o chestiune a APL (chiar dacă este o condiție prealabilă stabilită de partea finanțatoare). Această sumă nu ar trebui să influențeze contribuția APL.

În prima jumătate a anului 2021, GIZ a continuat să sprijine instruirile online sub formă de seminarii web cu durată diferită, de la câteva ore la câteva zile. S-a dovedit a fi o bună practică în ceea ce privește schimbul și dobândirea de cunoștințe. În plus, evenimentele online sunt eficiente din punct de vedere al timpului, deoarece participanții nu trebuie să călătorească și să-și petreacă timpul de lucru pe drumuri, iar un alt element de eficiență este costul călătoriei și al diurnei, care este economisit. Ca o recomandare pentru viitor, chiar dacă pandemia o permite, instruirile teoretice pot fi încă sub formă de seminarii web, cele aplicative vor fi livrate în continuare în format față în față.

CFC al UTM a primit sprijin consultativ din partea proiectului pentru a-și actualiza documentația și procedurile interne, legate de sistemul de management al calității. S-a aflat că unele elemente existau la nivelul universității, dar acestea se bazau pe ISO 9001, care este un set de reguli-cadru. La nivelul Centrului de Formare Continuă, GIZ a sprijinit implementarea ISO 21001: 2018, care s-a dovedit a fi mult mai personalizată pentru operațiunile UTM în general. Prin urmare, se recomandă conducerii UTM să ia în considerare trecerea la ISO 21001 (Sistem de management pentru organizațiile educaționale) în viitor.

Pentru a asigura sustenabilitatea instruirilor și pentru a avea un portofoliu contractual stabil, CFCEECP/UTM va dezvolta o platformă de comunicare durabilă cu potențialii beneficiari ai programelor de formare. Dezvoltarea unui plan de acțiune pe termen scurt privind sustenabilitatea instruirii (3 ani) ar asigura angajamentul conducerii instituției și utilizarea eficientă a resurselor pentru realizarea obiectivelor proiectate. Modulele de instruire care urmează să fie revizuite și dezvoltate pentru a acoperi cel puțin 60% aspecte practice și au rămas parte - aspecte teoretice.

Pentru a crește eficacitatea activităților de formare pentru parteneri și beneficiarii de granturi, în special pentru organizațiile societății civile, ar trebui oferite activități individuale de coaching și mentorat – pentru a ghida în implementarea proiectelor, achiziții, raportare financiară, comunicare și vizibilitate. De asemenea, implementarea cu succes a unei scheme de granturi este asigurată dacă este precedată de o dezvoltare a capacităților bazată pe necesități.

Proiectele locale cu accent pe mobilizarea și implicarea cetățenilor în luarea deciziilor la nivel local necesită intervenții mai lungi și continue, dar au și un impact mai mare dacă activitățile soft sunt asociate cu intervenții dure care ar putea sprijini înțelegerea practică a principiilor și proceselor predate. Pe de altă parte, organizațiile comunitare încă nu au personal și capacități pentru implementarea proiectelor mari, prin urmare este recomandabil să se limiteze orice intervenție dificilă la achiziționarea de echipamente și să aibă drept condiție prealabilă parteneriate puternice și responsabile între OSC și APL, cu roluri și responsabilități clar stabilite. a tuturor partenerilor implicați în implementarea proiectului și pași realiști pentru a asigura sustenabilitatea oricărei infrastructuri.

Încurajarea creării de rețele a OSC-urilor în interiorul și între regiuni pentru schimbul de experiență privind responsabilizarea cetățenilor, luarea deciziilor participative, supravegherea intervențiilor în infrastructură și creșterea gradului de conștientizare.

Să includă ca parte a intervențiilor locale activități de rețea și vizite de studiu la alte OSC, comunități și operatori locali de servicii; să desfășoare activități de conștientizare și informare legate de serviciile publice în cooperare cu autoritățile și furnizorii de servicii. Să promoveze poveștile de succes ale OSC-urilor pentru a crește încrederea între autoritățile locale și OSC-uri, în special în comunitățile în care societatea civilă este slabă.

Pentru a crește comunicarea și sensibilitatea privind proiectului, se recomandă să se discute și să se convină cu partenerii asupra unei identități vizuale comune, să se asigure că sunt alocate suficiente resurse pentru vizibilitatea și extinderea proiectului, să sprijine parteneriatele cu instituțiile media locale/regionale.

9. Comunicare și vizibilitate

Pentru a promova mai bine progresul și a prezenta rezultatele activităților realizate în cadrul proiectului MLPS și al Acțiunilor aferente finanțate de UE, GIZ a actualizat pagina web oficială www.serviciilocale.md în perioada de raportare. Această activitate a fost întreprinsă pentru a asigura comunicarea și vizibilitatea adecvată a intervențiilor GIZ, precum și a contribuțiilor donatorilor și partenerilor, luând în considerare cerințele actuale de vizibilitate.

Au fost făcute postări periodice pe contul de Facebook al GIZ Moldova, care au fost însoțite de hashtag-uri pentru a identifica domeniul de acțiune și a spori vizibilitatea proiectului și a donatorilor, de ex., #GermanCooperation, #StrongerTogether, #TeamEurope, #EU4Moldova, #EU4CivilSocietyMD #MLPS, #RegionalDevelopment, , #EuropeDay2021.

Anul acesta, ca urmare a pandemiei prelungite COVID-19, evenimentele legate de Zilele Europei din 2021 au fost desfășurate pe parcursul întregii luni mai 2021 într-un format on-line. Săptămâna verde a UE 2021 a fost organizată în perioada 31 mai - 4 iunie 2021. Aproape toate activitățile și întreaga comunicare au fost ajustate pentru a se potrivi contextului epidemiologic și au fost realizate prin

intermediul rețelelor online și sociale. În acest sens, o campanie de comunicare și informare dedicată Zilelor Europei 2021 care prezintă proiectele finanțate de UE, activitățile MSPL și rezultatele au avut loc prin intermediul paginii de Facebook GIZ. De asemenea, ca parte a Zilelor UE 2021, a fost organizat un eveniment offline: pe 19 mai 2021 în municipiul Bălți pentru a monitoriza lucrările de construcție în cadrul proiectului EE Bălți și a evidenția sprijinul UE și Cooperare Germane. La eveniment au participat cei 3 ambasadori ai statelor membre ale UE (Delegația UE, Italia și Polonia), autoritățile publice locale, reprezentanții OSC și beneficiarii proiectelor. În același timp, reprezentanții diferitelor mass-media au manifestat un interes major față de eveniment, acoperindu-l în știrile lor. Toate materialele vizuale utilizate pentru evenimente - clipuri video, galerii foto, bannere, infografice, pereți foto etc. - au evidențiat siglele UE și Cooperare Germană.

Evenimente similare au fost organizate și în alte localități, facilitate de OSC-urile beneficiare ale PGL - pe 16 iunie la Edineț, ambasadorul UE a vizitat OSC-urile locale și a dezvăluit o placă pe liceul Pan Halippa care a beneficiat de sprijinul UE pentru implementarea măsurilor de EE.

Materiale de comunicare și vizibilitate elaborate în cadrul evenimentelor dedicate Zilelor UE și a Săptămânii Verzi a UE 2021:

- 3 clipuri video care evidențiază progresul lucrărilor de construcție cu referințe video de la beneficiarii locali din cele 5 proiecte de infrastructură finanțate de UE: EE Basarabeasca și AAC Iargara (regiunea Sud), EE Ungheni și AAC Ungheni (regiunea Centru), EE Bălți (regiunea Nord);
- 3 galerii foto profesionale care prezintă progresul lucrărilor de construcție din 5 proiecte de infrastructură finanțate de UE;
- 1 infografic - elaborat în 3 limbi (română, rusă și engleză) – care vizualizează cele 18 proiecte de infrastructură finanțate de UE pe harta țării.
- 1 infografic - elaborat în 3 limbi (română, rusă și engleză) – care vizualizează Programul de Granturi Locale finanțat de UE către OSC-urile locale pe harta țării.

Toate materialele de comunicare și vizibilitate menționate mai sus au fost utilizate în campania de informare online Zilele UE 2021 și difuzate sau publicate de mai multe mijloace media.

Ca o măsură suplimentară, un segment TV comun a fost filmat împreună cu Delegația UE și Ambasada Germaniei, cu participarea managerilor de proiect GIZ, pentru a prezenta sprijinul echipei europene pentru Moldova prin activitățile sale comune.

Cele mai importante evenimente legate de proiectele de infrastructură finanțate de UE au fost lansările de construcții organizate la 3 februarie 2021 în regiunea de nord (proiectele AAC Drochia și EE Flaminzeni, EE Sângerei) și pe 9 februarie în regiunea Centru (proiectele EE Straseni și AAC Călărași). Aceste evenimente oficiale din regiunile Nord și Centru au fost foarte bine mediatizate, adunând membrii comunității și reprezentanți la nivel înalt ai Delegației Uniunii Europene, Ambasadei Germaniei, autorităților publice locale, reprezentanților OSC, mass-media și beneficiarii proiectelor. Drept urmare, comunitățile din regiunile de nord și centru au fost informate despre beneficiile pe care le vor avea la finalizarea proiectelor finanțate de UE. Mai mult, prin intermediul materialelor media și a distribuirii informațiilor pe rețelele de socializare, publicul în ansamblu a aflat despre sprijinul UE în nord și centru, rezultatele scontate și investițiile mari în infrastructură legate de proiectele de eficiență energetică din Bălți, Ungheni și Holercani, dar și despre proiectele de alimentare cu apă și salubritate din Ungheni și Fălești.

Materiale de comunicare și vizibilitate elaborate după evenimentele de lansare și difuzate prin intermediul rețelelor sociale GIZ, mass-media și platforme online ale partenerilor (ADR-uri, APL-uri etc.):

- 2 videoclipuri care evidențiază evenimentele de lansare a construcțiilor pentru proiectele de infrastructură finanțate de UE din regiunile Nord și Centru;

- 2 galerii foto profesionale care arată evenimentele de lansare a construcțiilor pentru proiectele de infrastructură finanțate de UE din regiunile Nord și Centru.

În perioada de raportare au fost organizate și alte evenimente importante:

- 21 august 2021 în regiunea Sud (C Leova și AAC raionul Leova – proiectele Filipeni, Romanovca, Cupcui și Iargara) a avut loc evenimentul Finalizare a Construcțiilor;
- 15 septembrie 2021 în regiunea Centru (EE Strășeni) a fost organizat un Eveniment oficial de vizită la nivel înalt al Reprezentantului UE la Liceul Ion Vatamanu;
- 20 octombrie 2021 în regiunea Nord (AC Fălești și AC Drochia) a fost organizat evenimentul de Finalizare a Construcțiilor;
- Pe 29 noiembrie, tot în regiunea de Nord (AC Edineț) a fost organizat un eveniment oficial de lansare la nivel înalt, cu participarea președintelui Republicii Moldova, Maia Sandu.

Aceste evenimente oficiale au fost foarte bine mediatizate, adunând membri ai comunității și reprezentanți la nivel înalt ai Președinției Republicii Moldova, Delegației Uniunii Europene, Ambasadei Germaniei, autorităților publice locale, reprezentanți ai OSC, mass-media și beneficiarii proiectelor. Drept urmare, comunitățile din regiunea de Nord au fost informate despre beneficiile de care se vor bucura la finalizarea proiectelor finanțate de UE. În plus, prin intermediul materialelor media și al schimbului de informații pe rețelele sociale, publicul larg a aflat despre sprijinul UE în nord.

Materiale de comunicare și vizibilitate dezvoltate în urma evenimentelor și diseminate prin intermediul rețelelor sociale GIZ, mass-media și platformelor online ale partenerilor (ADR-uri, APL, etc.):

- 1 clip video care evidențiază evenimentul de inaugurare a construcției pentru proiectele de infrastructură finanțate de UE din regiunea de sud (C Leova și AC raionul Leova);
- 1 clip video care evidențiază evenimentul de inaugurare a construcției pentru proiectele de infrastructură finanțate de UE din regiunea Nord (AC Fălești și AC Drochia);
- 1 clip video care evidențiază evenimentul de lansare pentru proiectul de infrastructură finanțat de UE pentru regiunea de Nord (AC Edineț);
- 2 galerii foto profesionale care prezintă evenimentul de inaugurare pentru Vizita UE la nivel înalt din regiunea Sud și Centru, proiecte de infrastructură finanțate de UE;
- 2 galerii foto profesionale care prezintă atât evenimentele de inaugurare de la Fălești și Drochia, cât și evenimentul de lansare de la Edineț, proiecte de infrastructură finanțate de UE.

În ceea ce privește evidențierea vizibilității fizice a proiectelor AAC și EE finanțate de UE, au fost instalate 12 panouri de vizibilitate în aer liber pentru proiecte de infrastructură din regiunile Sud și Centru. Panourile de vizibilitate în aer liber au fost amplasate în zone cu trafic intens și în cele mai vizitate locații ale comunității: în fața școlilor - în cazul proiectelor EE; și pe drumurile locale sau în fața clădirilor primăriilor - în cazul proiectelor AAC.

Evenimentul conferinței de apă a fost de mare interes și bine reflectat în mass media²³ și GIZ Facebook. La eveniment au participat peste 500 de participanți.

În cadrul activităților media și de comunicare legate de intervențiile OSC, OSC-ul partener API a elaborat și diseminat diferite materiale, disponibile și pe site-ul <http://www.eu4civilsociety.md>, secțiunea resurse:

- Peste 20 de articole despre proiecte finanțate de UE în AAC, MDS și EE, atât în presă, cât și în mass-media online;

²³ <https://www.privesc.eu/ahiva/97031/Conferinta-Nationala-a-Apei-2021--Servicii-de-apa-calitative-si-durabile-pentru-toti->

- Cinci videoclipuri scurte despre proiecte finanțate de UE și sprijinul UE pentru mass-media și OSC;
- 12 GIF-uri pentru conștientizarea problemelor de mediu legate de serviciile publice locale;
- O serie de 9 programe TV tematice pe postul național de televiziune Moldova 1, “Mai aproape de UE”²⁴ (în Română, cu subtitrare în Rusă și limbaj mimico-gestual).

Pentru a asigura și mai mult o vizibilitate ridicată a sprijinului UE în comunitățile în care sunt implementate proiecte de infrastructură EE finanțate de UE, GIZ a produs și distribuit materiale promoționale elevilor de școală primară din cele opt școli – ghiozdane, sticle de apă, agenda școlară, pixuri și brelocuri reflectorizante. În plus, activități de conștientizare în trei raioane mai puțin acoperite de PLG – Briceni, Anenii Noi și Taraclia – au fost implementate folosind bunele practici testate și materialele produse de beneficiarii LPG și OSC-urile partenere.

Pentru a prezenta rezultatele PLG în regiuni și sprijinul UE OSC-urilor locale, GIZ și OSC-urile sale partenere au organizat evenimente regionale finale ale proiectelor, cu participarea Delegației UE în Moldova și a reprezentanților GIZ:

- - 29 septembrie, online, eveniment final pentru PLG în RD Nord
- - 21 octombrie, la Chișinău, eveniment final pentru PLG în RD Centru
- - 25-26 octombrie, la Chișinău, eveniment final pentru PLG Media și Comunicare
- - 5 noiembrie, la Roșu, Cahul, eveniment final pentru PLG în DR Sud
- - 25 noiembrie, online, eveniment final pentru PLG în RD UTA Găgăuzia
- - 2 decembrie, un eveniment de închidere pentru Acțiunea OSC finanțată de UE.

O vizibilitate și comunicare sporită a rezultatelor GIZ și ale beneficiarilor săi a fost asigurată prin cooperarea cu proiectele finanțate de UE „Comunicare strategică și sprijin pentru mass-media în Republica Moldova” (StratCom), „Comunicarea și vizibilitatea asistenței UE în cadrul Programului Anual de acțiune”, „Vizibilitatea UE și a asistenței UE în Republica Moldova în 2021”. Beneficiarii PLG, OSC-urile partenere și GIZ au contribuit cu articole și materiale media la buletinul informativ al UE și la campania UE pentru Săptămâna Energiei Durabile și au participat la evenimente locale din cadrul campaniei „UE pentru Moldova Rurală”.

²⁴ <http://trm.md/ro/mai-aproape-de-ue>

Anexa 1 – Matricea actualizată a rezultatelor

Măsura de cooperare tehnică
Modernizarea serviciilor publice locale

Numărul proiectului
2014.2267.4

Țara
Republica Moldova

Matricea efectelor, versiune actualizată la data
16/04/2021

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Principalele ipoteze/riscuri
Obiectivul programului (este în curs de formulare)	(a fi transferat din partea A din program)	(a fi transferat din partea A)	A nu se completa
Obiectivul General al Proiectului (Rezultat)	1:75% dintre beneficiari (autoritățile publice locale partenere, reprezentate de consiliile locale) și 75% din părțile interesate (membri ai Consiliilor de Dezvoltare Regională și Agențiilor de Dezvoltare Regională) sunt satisfăcuți de procesul de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale (apă și canalizare (AAC), managementul deșeurilor solide (MDS), eficiența energetică a clădirilor publice (EE), drumuri regionale și locale (DRL)). Valoarea de referință: 0 Valoarea țintă: 75% din reprezentanți ai 52 de APL-uri beneficiare și 75% din reprezentanți ai 8 instituții interesate implicate exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți	Studiu reprezentativ realizat de proiect în anul 2021 în rândul a 52 de consilii locale din Republica Moldova, reprezentând APL-urile partenere care beneficiază de măsuri de investiții în infrastructură, precum și în rândul celor 4 Consilii de Dezvoltare Regională și celor 4 Agenții de Dezvoltare Regională.	(relevante pentru programă)

<p>Condițiile cadru²⁵ pentru implementarea politicii de dezvoltare regională orientate spre cetățean în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale sunt îmbunătățite.</p>			
	<p>2: Consiliile Regionale pentru Dezvoltare (CRD) au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, implementarea participativă și cu perspectivă de gen a 18 măsuri de investiții în infrastructură care sunt în concordanță cu programele sectoriale regionale, precum și cu strategiile de dezvoltare regională.</p> <p><i>Valoarea de referință</i> : 0</p> <p><i>Valoarea țintă</i>: 18 proiecte de infrastructură sunt confirmate de CRD-uri ca fiind gata pentru funcționare.</p>	<p>Procese verbale de la ședințele CRD-urilor, precum și rapoartele anuale de progres elaborate de ADR-uri cu privire la implementarea Programelor Regionale Sectoriale sau Strategiilor de Dezvoltare Regională.</p> <p>Analiza de gen în documentele de proiect ale măsurilor de investiții respective.</p>	

²⁵ Condițiile cadru includ cadrul legislativ; politici și strategii (documente normative); capacitățile instituțiilor (împuterniciri și funcții, echipament, finanțe), ale persoanelor și ale organizațiilor societății civile.

	<p>3:Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) confirmă faptul că finanțarea măsurilor de investiții pentru prestarea de servicii îmbunătățite în sectoarele prioritare, acordate din fondurile naționale și donatorii internaționali, a crescut cu 465%.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 28,3 milioane Euro (7,7 milioane Euro acordate prin Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și aproximativ 20,6 milioane Euro acordate prin intermediul investițiilor internaționale bilaterale).</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 132,7 milioane Euro (creșterea valorii de referință cu 465%)</p>	<p>Analiza finanțării măsurilor de investiții pentru dezvoltarea regională în sectoarele prioritare, pe baza rapoartelor anuale prezentate de către MADRM și ADR-uri.</p> <p>Procese verbale ale ședințelor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale</p>	
Obiectivele specifice			
<p>Obiectivul Specific A :</p> <p>MADRM stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare.</p>	<p>A.1: 2 Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională (SNDR), care au fost elaborate într-un mod participativ (1 pentru faza 2016-2020, 1 pentru faza 2021-2027), sunt confirmate de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0 (nu este o strategie pentru această perioadă)</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 2 Strategii</p>	<p>Analiza procesului de elaborare a noii Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională;</p> <p>Comentariile oficiale, recomandările ministerelor de resort și CRD-urilor.</p> <p>Procese verbale ale consultărilor publice.</p> <p>Prezentare generală a acceptării sau respingerii comentariilor și sugestiilor făcute în cadrul consultărilor, elaborate de MADRM.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova (GRM) menține ferm angajamentul său față de agenda sa de reforme și relațiile politice și economice consolidate cu Uniunea Europeană și alți parteneri de dezvoltare.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova promovează și sprijină descentralizarea responsabilităților, reforma</p>

		Procese verbale ale Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale	administrației teritoriale și dezvoltarea regională a serviciilor publice
	<p>A.2: 7 acte legislative și normative (existente) privind dezvoltarea regională și instituțiile implicate (decrete privind Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, legile privind dezvoltarea regională, manuale de proceduri) au fost revizuite și, dacă este necesar, armonizate de către organele de stat responsabile în conformitate cu cerințele Acordului de Asociere cu UE.</p> <p><i>Valoarea de referință: 0</i></p> <p><i>Valoarea țintă: 7 acte legislative și normative revizuite și adaptate</i></p>	Deciziile ministeriale, guvernamentale și parlamentare pentru adoptarea/modificarea actelor legislative și normative	<p>Guvernul Republicii Moldova alocă resursele umane, financiare și tehnice necesare pentru a sprijini implementarea SNDR și SDR.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova sprijină pe deplin implementarea politicii cu o abordare orientată spre rezultate în ceea ce vizează dezvoltarea regională, în conformitate cu cerințele UE.</p> <p>Modificările instituționale în contextul reformei administrației publice și al reformei administrativ teritoriale conduc la o mai mare asumare a responsabilităților la nivel regional și local.</p>
	<p>A.3: Un sistem de monitorizare bazat pe rezultate pentru coordonarea SDR-ilor este aprobat de consiliile naționale și regionale de dezvoltare (CNCDR, CRD-uri)²⁶</p> <p><i>Valoarea de referință: 0</i></p> <p><i>Valoarea țintă: 1 sistem MBR</i></p>	Procese verbale ale ședințelor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și CRD-urilor în cadrul cărora a fost aprobat sistemul de monitorizare bazat pe rezultate.	
<p>Obiectivul Specific B:</p> <p>Capacitățile de planificare, coordonare și implementare a CRD-urilor și APL-urilor partenere sunt îmbunătățite</p>	<p>B.1: Comisiile Regionale Sectoriale, formate din reprezentanți ai diferitor structuri guvernamentale, ai societății civile și ai specialiștilor din sector, au raportat anual cu privire la implementarea sectorială a SDR-ilor în cel puțin 2 sectoare (AAC, MDS) către CRD-le respectiv responsabile.</p>	<p>Procese verbale ale CRD-ilor și ale comisiilor regionale sectoriale</p> <p>Nr. de recomandări făcute de membrii Comisiilor Regionale Sectoriale, în special din partea reprezentanților societății civile și numărul de</p>	

²⁶ Parte a indicatorului 2.2 în matricea precedentă

	<p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 8 rapoarte anuale (1 raport pe sector pe regiune de dezvoltare)</p>	<p>recomandări luate în considerare de CRD-uri (conform proceselor verbale).</p> <p>Nr. de participanți din partea societății civile și a specialiștilor de sector care participă în fiecare Comisie Regional Sectorială</p>	<p>Membrii CRD-ilor își exercită mandatele și participă activ la procesul de luare a deciziilor.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova și ministerele de resort lucrează în mod consecvent asupra implementării strategiilor sectoriale aprobate.</p>
	<p>B.2:3 propuneri de proiecte sunt disponibile pentru nou înființata regiune de dezvoltare Găgăuzia, în baza programelor regionale sectoriale (pentru sectoarele AAC, EE și DRL) și a portofoliului de proiecte corespunzătoare.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 3 propuneri de proiect</p>	<p>Procese verbale ale grupurilor de lucru regional sectoriale</p> <p>PRS-uri publicate (ACC, EE, DRL)</p> <p>Procese verbale de la audierile publice</p> <p>Deciziile CRD Găgăuzia cu privire la propunerile de proiect</p>	<p>Finanțarea proiectelor în domeniul dezvoltării regionale este aprobată în baza necesităților identificate în regiuni și a criteriilor agreeate – și nu pe baza intereselor individuale politice.</p>
	<p>B.3: Planurile de dezvoltare locală ale celor 25 APL partenere (nivelul I și II), elaborate într-un mod participativ, reflectă prioritățile SRD în cel puțin un sector (AAC sau EE).</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 25 de planuri de dezvoltare locală</p>	<p>Procese verbale ale grupurilor de lucru regional sectoriale</p> <p>Procese verbale de la audierile publice</p> <p>Capitole din Planurile de dezvoltare locală sau Strategia de Dezvoltare Socio-Economică aprobate de consiliile locale respective</p>	<p>Activitățile de investiții sunt identificate în cadrul unui proces structurat de planificare și programare regională și întrunesc criteriile relevante de calitate.</p>
Obiectivul Specific C:	<p>C.1: 18 proiecte de servicii publice în domeniul aprovizionării cu apă și canalizării, eficienței energetice în clădirile publice sunt implementate într-</p>	<p>Rapoartele grupurilor de lucru pe achiziții publice.</p>	<p>Oportunitățile de finanțare atât la nivel național cât și internațional sunt disponibile la timp.</p>

<p>Capacitățile ADR-urilor de implementare a proiectelor de servicii publice dezvoltate în cadrul programelor regionale sectoriale sunt îmbunătățite.</p>	<p>un mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0 proiecte implementate, 40 de proiecte sunt eligibile pentru finanțare.</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 18 proiecte cu o valoare aproximativă de 35 milioane Euro sunt implementate.</p>	<p>Documentarea inspecțiilor la fața locului și supravegherea lucrărilor de construcții în cadrul proiectelor.</p> <p>Rapoartele de progres prezentate de ADR-uri către CRD-uri și MADRM.</p> <p>Rapoartele trimestriale pe proiectele de servicii publice aprobate de Comitetele Directoare Locale.</p>	<p>Măsurile de investiții în infrastructură sunt aliniate la standardele relevante naționale și sunt adecvate practicilor europene pentru a asigura durabilitatea măsurilor de construcție și de renovare.</p> <p>Licitațiile în domeniul achizițiilor publice sunt desfășurate fără întârzieri majore. Companiile calificate sunt disponibile pentru implementarea lucrărilor de construcție; Ofertele acestora corespund standardelor de calitate.</p> <p>Municipalitățile implicate sunt de acord asupra înființării în comun a companiilor de servicii inter-comunitare.</p> <p>Instituțiile de instruire dețin resursele umane și financiare necesare pentru a asigura module de instruire durabile și conform cererii.</p>
	<p>C.2: 7 proiecte pilot în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, eficiența energetică în clădirile publice și gestionarea deșeurilor solide sunt implementate pe deplin în mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud până la finele anului 2019.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 1 proiect implementat, 6 parțial implementate.</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 7 proiecte pilot cu o valoare investițională de 13,4 milioane Euro sunt implementate.</p>	<p>Rapoartele grupurilor de lucru pe achiziții publice</p> <p>Documentarea inspecțiilor la fața locului și supravegherea lucrărilor de construcții în cadrul proiectelor.</p> <p>Rapoartele de progres prezentate de ADR-uri către CRD-uri și MADRM.</p> <p>Rapoartele finale pe proiectele de servicii publice aprobate de Comitetele Directoare Locale.</p>	
<p>Obiectivul Specific D:</p> <p>Reprezentanții raioanelor, APL-urilor și a prestatorilor de servicii</p>	<p>D.1: Atât organizațiile guvernamentale, cât și non-guvernamentale includ 21 module de instruire profesională în programele lor, în conformitate cu cerințele instituțiilor competente relevante în ceea</p>	<p>Acordul în formă scrisă a instituției competente în ceea ce privește modernizarea serviciilor publice locale</p>	

<p>locale beneficiază de instruiți acordate la cerere de către organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare.</p>	<p>ce privește modernizarea serviciilor publice locale în domeniile prioritare.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 2 module de instruire sunt implementate de Academia de Administrare Publică și Universitatea Tehnică din Moldova</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 21 module de instruire în cele patru sectoare</p>	<p>Rapoartele în urma instruirilor din partea instituțiilor și organizațiilor implicate</p>	<p>Reprezentanții APL și operatorii de servicii înțeleg importanța dezvoltării resurselor umane și participă în mod activ la oportunitățile de instruire.</p>
	<p>D.2: 80% dintre participanți consideră cursurile de instruire oferite utile pentru activitatea lor.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 80% din 21 module de instruire.</p>	<p>Certificate de participare cu succes la sesiunile de instruire.</p> <p>Analiza / evaluarea sondajelor aleatorii în rândul participanților la cursurile de instruire.</p>	
	<p>D.3: 2 instituții de instruiți au introdus un sistem funcțional de management al calității furnizării cursurilor de instruire.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 2 instituții</p>	<p>Sistemul de management al calității adoptat de Academia de Administrație Publică și de Universitatea Tehnică</p>	
<p>Obiectivul Specific E:</p>	<p>E.1: 5.000 de cetățeni²⁷ implementează proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale în sectorul alimentării cu apă, canalizare, gestionarea</p>	<p>Analiza rapoartelor prezentate de organizațiile societății civile privind</p>	<p>Organizațiile societății civile se implică în dialogul de politici.</p>

²⁷ Cetățeni - este termenul care cuprinde bărbați și femei, persoane cu nevoi speciale, cetățeni social vulnerabili și minorități etnice (de exemplu Romi).

<p>Societatea civilă participă în proiecte publice.</p>	<p>deșeurilor solide și eficiența energetică sau activități care promovează protecția mediului și a climei.</p> <p><i>Valoarea inițială:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 5.000 de cetățeni</p> <p>E.2: 18 grupuri de cetățeni sunt înființate și monitorizează achizițiile, construirea și implementarea a 18 proiecte de infrastructură pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 18 grupuri de cetățeni monitorizează achizițiile, construirea și implementarea a 18 proiecte</p>	<p>proiecte și activități, precum și numărul de cetățeni implicați.</p> <p>Analiza proceselor verbale de la ședințele CDL, analiza rapoartelor prezentate de către organizațiile societății civile.</p>	<p>Organizațiile societății civile și autoritățile de la nivel central și local rămân hotărâte să ia decizii durabile, transparente și incluzive la implementarea de proiecte.</p>
<p>Activitățile fundamentale ale proiectului</p>	<p>A nu se completa</p>	<p>A nu se completa</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova asigură un proces transparent, participativ și legal pentru elaborarea, discutarea, adoptarea și aprobarea strategiilor.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova alocă resursele umane, financiare și tehnice necesare pentru a sprijini implementarea SNDR și SDR.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova sprijină pe deplin implementarea politicii cu o abordare orientată spre rezultate în ceea ce vizează dezvoltarea regională, în conformitate cu cerințele UE.</p>
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific A:</p> <p>Consultanță în evaluarea actualei (2016-2020) și elaborarea noii Strategii Naționale de Dezvoltare Regională (2021-2027).</p> <p>Consultanță în ajustarea legilor și regulamentelor cu privire la dezvoltarea regională, în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere cu UE, și evaluarea deciziilor guvernamentale respective</p>			

<p>Sprijinirea MADRM și ADR-urilor în stabilirea unui sistem de monitorizare bazat pe rezultate</p>			<p>Modificările instituționale în contextul reformei administrației publice și al reformei administrativ teritoriale conduc la o mai mare asumare a responsabilităților la nivel regional și local.</p> <p>Membrii CRD-lor își exercită mandatele și participă activ la procesul de luare a deciziilor.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova și ministerele de resort lucrează în mod consecvent asupra implementării strategiilor sectoriale aprobate.</p> <p>Finanțarea proiectelor în domeniul dezvoltării regionale este aprobată în baza necesităților identificate în regiuni și a criteriilor agreeate – și nu pe baza intereselor individuale politice.</p> <p>Activitățile de investiții sunt identificate în cadrul unui proces structurat de planificare și programare regională și întrunesc criteriile relevante de calitate.</p> <p>Măsurile de investiții în infrastructură sunt alinate la</p>
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific B:</p> <p>Consultanță în evaluarea actualei (2016-2020) și elaborarea noilor Strategii de Dezvoltare Regională (2021-2027).</p> <p>Consultanță CRD-urilor pentru coordonarea implementării SDR-lor prin intermediul comisiilor regionale sectoriale de lucru în cel puțin 2 sectoare (AAC și MDS).</p> <p>Consultanță noii regiuni de dezvoltare a Găgăuziei în elaborarea propunerilor de proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor municipale, pe baza unei planificări regionale strategice în sectoarele relevante.</p> <p>Consultanță APL-lor (I și II) pentru a elabora sau actualiza planurile de</p>			

<p>dezvoltare locală cu participarea societății civile.</p>			<p>standardele relevante naționale și sunt adecvate practicilor europene pentru a asigura durabilitatea măsurilor de construcție și de renovare.</p>
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific C:</p> <p>Suport ADR-urilor în elaborarea documentelor de achiziții publice, executarea procedurilor de achiziții publice și monitorizarea progresului de planificare și construcție a implementării proiectelor de servicii publice elaborate în conformitate cu programele regionale sectoriale și într-un mod transparent și participativ.</p> <p>Consilierea și capacitatea angajaților din APL și a operatorilor de servicii implicați în implementarea proiectelor de investiții pentru a stabili costuri și tarifare globală pentru serviciile care urmează să fie livrate.</p>			<p>Licitațiile în domeniul achizițiilor publice sunt desfășurate fără întârzieri majore. Companiile calificate sunt disponibile pentru implementarea lucrărilor de construcție; Ofertele acestora corespund standardelor de calitate.</p> <p>Municipalitățile implicate sunt de acord asupra înființării în comun a companiilor de servicii inter-comunitare.</p> <p>Instituțiile de instruire dețin resursele umane și financiare necesare pentru a asigura module de instruire durabile și conform cererii.</p>
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific D:</p> <p>Consultanță pentru instituțiile guvernamentale și organizațiilor non-guvernamentale în elaborarea și pilotarea modulelor de instruire</p>			<p>Reprezentanții APL și operatorii de servicii înțeleg importanța dezvoltării resurselor umane și participă în mod activ la oportunitățile de instruire.</p>

<p>orientate spre cerere, în baza experiențelor relevante de modernizare a serviciilor publice locale;</p> <p>Dezvoltarea modalităților adecvate pentru efectuarea sondajelor și criteriilor de evaluare pentru a analiza relevanța diferitor module de instruire oferite</p> <p>Consultarea instituțiilor de instruire pentru a stabili un sistem de management al calității.</p> <p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific E:</p> <p>Instruirea organizațiilor societății civile (OSC) pentru monitorizarea și evaluarea planificării și implementarea planurilor de dezvoltare locală și a strategiilor regionale și naționale.</p> <p>Consilierea grupurilor de cetățeni în monitorizarea proceselor de achiziții și construcții pentru furnizarea serviciilor publice locale.</p>			<p>Autoritățile locale sunt deschise pentru cooperare și implică cetățenii în toate procesele legate de planificarea locală și furnizarea serviciilor publice.</p> <p>Cetățenii sunt dispuși să se mobilizeze și să coopereze cu autoritățile pentru a sensibiliza cu privire la prestarea de servicii publice durabile.</p> <p>OSC-urile locale participă activ la schimbul de experiență și contribuie cu un feedback constructiv pentru factorii de decizie.</p> <p>Rețelele naționale de OSC-uri sunt dispuși să sprijine crearea de rețele CSO regionale prin activități de dezvoltare a capacității.</p>
---	--	--	--

<p>Organizarea de evenimente și schimb de experiențe pentru OSC-uri, inter și intra regiunile de dezvoltare, pe domeniile de monitorizarea din partea cetățenilor, a proceselor de achiziții publice, a proiectelor de infrastructură și a serviciilor publice.</p> <p>Acordarea de granturi OSC-urilor pentru a implementa proiecte locale și regionale de dezvoltare durabilă în sectoarele de management a deșeurilor solide, aprovizionare cu apă și canalizare precum și eficiență energetică.</p> <p>Conceperea și desfășurarea campaniilor de sensibilizare cu privire la problemele legate de dezvoltarea durabilă în sectoarele AAC, MDS și EE, precum și impactul acestora asupra schimbărilor climatice.</p> <hr/>			
---	--	--	--

Anexa 2 – Starea curentă a indicatorilor (31.12.2021)

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă ²⁸	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
Obiectivul General 1	75% dintre beneficiari (autoritățile publice locale partenerere, reprezentate de consiliile locale) și 75% din părțile interesate (membri ai Consiliilor de Dezvoltare Regională și Agențiilor de Dezvoltare Regională) sunt satisfăcuți de procesul de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale (apă și canalizare (AAC), managementul deșeurilor solide (MDS), eficiența energetică a clădirilor publice (EE), drumuri regionale și locale (DRL)).	0	75%	86,9%	<i>din reprezentanți ai 52 de APL-uri beneficiare exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți</i>	Indicator atins: Un sondaj reprezentativ a fost contractat în perioada de raportare și din cei 238 respondenți, 86,9% dintre APL beneficiare și 85,1% alte părților interesate au fost satisfăcuți de procesele de planificare și implementare, inclusiv 75,7% din numărul total de respondenți fiind foarte satisfăcuți. Respondenții au fost reprezentanți ai 52 APL-uri (acoperind toate cele 18 proiecte de infrastructură (C.1) și cele 7 proiecte pilot (C.2)) și 8 instituții ale părților implicate din toate cele 4 RD (4ADR-uri și 4 CRD-uri)
		0	75%	85,1%	<i>din reprezentanți ai 8 instituții interesate implicate exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți</i>	
Obiectivul General 2	Consiliile Regionale pentru Dezvoltare (CRD) au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, implementarea participativă și cu perspectivă de gen a 18 măsuri de investiții în infrastructură care sunt în concordanță cu programele sectoriale regionale, precum și cu strategiile de dezvoltare regională.	0	18		<i>proiecte de infrastructură sunt confirmate de CRD-uri ca fiind gata pentru funcționare.</i>	Conform planului și parțial realizat: - documentația tehnică de proiectare pentru 18 proiecte de infrastructură acceptate de APL; - 7 proiecte au lucrările de construcții finalizate și evenimentele de inaugurare au fost desfășurate. Pentru atingerea indicatorul, prin confirmările CRD este necesară finalizarea procedurilor legate de tranferul către APL-urile beneficiare.
Obiectivul General 3	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) confirmă faptul că finanțarea măsurilor de investiții pentru prestarea de servicii îmbunătățite în sectoarele prioritare, acordate din fondurile	28,3	132,7	150	<i>milioane EUR</i>	Indicator atins: CNCDR a aprobat bugetul pentru 2022-2024, în valoare de 1,58 miliarde lei pentru proiecte de DR. Până în prezent, 150 MEUR au fost mobilizați, inclusiv 45,7 MEUR din fonduri
		100%	465%	528,5%	<i>% creșterii față de valoare de referință</i>	

²⁸ În cazul celulelor goale, indicatorul nu poate fi evaluat intermediar, chiar dacă activitățile sale sunt conform planului. Vă rugăm să consultați coloana de comentarii pentru starea curentă

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă ²⁸	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
	naționale și donatorii internaționali, a crescut cu 465%.					naționale și 104,3 MEUR de către donatorii internaționali.
Obiectiv Specific A1	2 Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională (SNDR), care au fost elaborate într-un mod participativ (1 pentru faza 2016-2020, 1 pentru faza 2022-2028), sunt confirmate de CNCDR.	0	2	2	<i>strategii</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific A2	7 acte legislative și normative (existente) privind dezvoltarea regională și instituțiile implicate (decrete privind Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, legile privind dezvoltarea regională, manuale de proceduri) au fost revizuite și, dacă este necesar, armonizate de către organele de stat responsabile în conformitate cu cerințele Acordului de Asociere cu UE.	0	7	4	<i>acte legislative și normative revizuite și adaptate</i>	Indicator atins: - Legea privind DR aprobată de Guvern; - Programul Național privind polii de creștere aprobat de Guvern; - Propunerile de proiecte și Manualul operațional al FNDR revizuite și aprobate de CNCDR/MADRM; revised and approved by NCCRD/MARDE - Noua paradigmă a DR Datorită necesității de adaptare în domeniul managementului deșeurilor, indicatorul a fost modificat de la 3 legi / reglementări la 7. Până la sfârșitul anului 2021, au fost elaborate 3 proiecte de reglementări (privind vehiculele scoase din uz, anvelope uzate și uleiuri uzate) care urmează să fie consultate public cu aprobarea ulterioară a guvernului și sunt planificate pentru aprobare în perioada următoare de raportare
Obiectiv Specific A3	Un sistem de monitorizare bazat pe rezultate pentru coordonarea SDR-ilor este aprobat de consiliile naționale și regionale de dezvoltare (CNCDR, CRD-uri).	0	1	1	<i>Sistem MBR</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific B1	Comisiile Regionale Sectoriale, formate din reprezentanți ai diferitor structuri guvernamentale, ai societății civile și ai specialiștilor din sector, au raportat anual cu privire la implementarea sectorială a SDR-ilor în cel puțin 2 sectoare (AAC, MDS) către CRD-le respectiv responsabile	0	8	2018: 8 2019: 0 2020: 0 2021: 8	<i>rapoarte (1 raport pe sector pe regiune de dezvoltare)</i>	Indicatorul a fost atins în 2018 și 2021. În 2019 și 2020 nu au fost pregătite rapoarte anuale din cauza proceselor electorale și a sfârșitului de mandat al consiliilor.

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă ²⁸	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
Obiectiv Specific B2	3 propuneri de proiecte selectate din portofoliul de proiecte (AAC, EE și DRL) sunt promovate donatorilor și fondurilor naționale în cel puțin 3 evenimente pentru nou-înființată Regiune de Dezvoltare Gagauzia, în baza programelor regionale sectoriale	0	3	3	<i>propuneri de proiect</i>	Indicator atins: - 2 propuneri promovate: 1) proiectare tehnică pentru Vulcănești, finanțată de UE, potențial susținută de viitorul proiect de apă al Băncii Mondiale, 2) reconstrucția stației de epurare a apelor uzate din Ceadâr-Lunga, prezentată FNDR); 3) conceptul privind reconstrucția stației regionale de tratare a apelor uzate din orașul Comrat a fost predat Băncii Mondiale și va fi elaborat în continuare în cadrul viitorului proiect O a 4-a propunere de proiect, va fi disponibilă, studiu de fezabilitate pentru construcția unui apeduct pentru alimentarea cu apă din râul Prut din raioanele Comrat și Ceadâr-Lunga.
Obiectiv Specific B3	Planurile de dezvoltare locală ale celor 25 APL parteneri (nivelul I și II), elaborate într-un mod participativ, reflectă prioritățile SRD în cel puțin un sector (WSS sau EE).	0	25	25	<i>planuri de dezvoltare locală</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific C1	18 public service projects in the field of water supply and sanitation and energy efficiency in public buildings are implemented in a transparent way by the RDAs North, Centre and South.	0	18		<i>proiecte cu o valoare aproximativă de 35 milioane Euro sunt implementate</i>	Conform planului: - Documentația tehnică pregătită, aprobată și transferată beneficiarilor; - 7 proiecte (C Leova, AC Cluster raion Leova, AC Drochia și AC Fălești) au lucrările de construcție finalizate și au fost desfășurate evenimentele de inaugurare; Valoarea intermediară a indicatorului va fi considerată atinsă după finalizarea procedurilor legate de transfer al bunurilor către APL-urile beneficiare.
Obiectiv Specific C2	7 proiecte pilot în domeniul AAC și EE în clădirile publice și gestionarea deșeurilor solide sunt implementate pe deplin în mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud până la finele anului 2019.	1	7	7	<i>proiecte cu o valoare investițională de 13,4 milioane Euro sunt implementate</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific D1	Atât organizațiile guvernamentale, cât și cele neguvernamentale includ în programele lor 21 module de instruire, conform cerințelor instituțiilor competente	2	21	21	<i>module de instruire sunt implementate de către Academia de Administrație</i>	Indicator atins.

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă ²⁸	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
	relevante cu privire la modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare.				<i>Publica si Universitatea Tehnica</i>	
Obiectiv Specific D2	80% dintre participanți consideră cursurile de instruire utile pentru activitatea lor.	0	80%	96,2%	<i>participanți a 21 module.</i>	Indicator atins. - din 2016-2021, 96,2% din 3.289 de participanți au considerat că instruirile sunt utile;
Obiectiv Specific D3	2 instituții de instruire au introdus un sistem funcțional de management al calității furnizării cursurilor de instruire.	0	2	2	<i>instituții</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific E1	5.000 de cetățeni implementează proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale în sectoarele de aprovizionare cu apă, canalizare, gestionarea deșeurilor solide și eficiență energetică sau activități pentru promovarea protecției mediului și a climei.	0	5000	13956	<i>cetățeni</i>	Indicator atins: - 550 evenimente de informare organizate de OSC locale beneficiare de PGL în 231 comunități - OSC parteneri au organizat 59 sesiuni de informare și instruire privind mobilizarea comunităților, oportunitățile implicării cetățenilor în PSP locale, planificarea și monitorizarea serviciilor publice locale; - 110 de granturi locale acordate și activități la nivel local implementate pentru a asigura o implicare mai mare a cetățenilor.
Obiectiv Specific E2	18 Comitete Locale de Cetățeni sunt organizate și monitorizează procurările, construcțiile și implementarea celor 18 proiecte de infrastructură pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale.	0	18	18	<i>grupuri de cetățeni monitorizează achiziția, construcția și implementarea a 18 proiecte</i>	Indicator atins: - 18 CLC-uri constituite și participă în monitorizarea implementării PSP-urilor; - LCC-urile sunt reprezentate în grupurile de lucru pentru achiziții ale ADR și monitorizează procesele; - 15 propuneri adresate de către CLC-uri în CDL-uri și alte ședințe conexe implementării PSP-urilor.

Anexa 3 – Statutul implementării PSP-urilor (actualizat la 31.12.2021)

	18 proiecte contractate, construcție în desfășurare	Data estimată a finalizării (extinsă cu)
ADR Nord		
EE Gimnaziul 'I. Boghiu', Flaminzeni, r. Singerei	X	02.2022 (+5l) ²⁹
EE Liceul 'D. Cantemir', Or. Balti	X	03.2022 (+5l) ³⁰
AC or. Edinet, Aprovizionare cu apă	X	07.2022
AC or. Falesti, Aprovizionare cu apă	X	05.2022 (+6l) ³¹
AC or. Drochia, Aprovizionare cu apă și tratare	X	10.2021 (+1l) ³²
ADR Centru		
EE Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	X	04.2022 (+6l) ³³
EE Liceul 'A. Mateevici', Or. Soldanesti	X	07.2022
EE Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubasari.	X	02.2022 (+5l) ³⁴
EE Liceul 'I. Vatamanu', Or. Straseni	X	03.2022 (+4l) ³⁵
AAC or. Ungheni, Aprovizionare cu apă și canalizare	X	01.2022 (+2l) ³⁶
AAC or. Calarasi, Aprovizionare cu apă și canalizare	X	02.2022 (+3l) ³⁷
ADR Sud		
EE Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	X	02.2022
EE Liceul 'M. Basarab', Or. Basabeasca	X	02.2022 (+6l) ³⁸
SAN or. Leova	X	08.2021 (+3l) ³⁹
Aprovizionare cu apă r. Leova, 4 localități		
Or. Iargara	X	08.2021 ⁴⁰
s. Cupcui	X	07.2021 ⁴¹
s. Filipeni	X	07.2021 ⁴²
s. Romanovca	X	07.2021 ⁴³

²⁹ Data finalizării ar putea fi întârziată cu 5 luni din cauza lucrărilor de reabilitare interioară

³⁰ Data finalizării ar putea fi întârziată cu 5 luni din cauza lucrărilor de reabilitare interioară și volume suplimentare de lucru cauzate de erori de proiectare

³¹ Data finalizării ar putea fi întârziată cu 6 luni din cauza lucrărilor de asfaltare

³² Data finalizării a fost amânată cu o lună din cauza necesității de reabilitare a rezervoarelor de apă existente și a unui rezervor nou necesar

³³ Data finalizării poate fi întârziată cu 6 luni din cauza erorilor de proiectare, ceea ce a dus la apariția unui volum mare de lucrări suplimentare

³⁴ Data finalizării ar putea fi întârziată cu 5 luni din cauza erorilor de proiectare care a dus la un volum mare de lucrări adiționale

³⁵ Data finalizării ar putea fi întârziată cu 4 luni din cauza erorilor de proiectare, ceea ce a dus la apariția unui volum mare de lucrări suplimentare

³⁶ Data finalizării poate fi întârziată cu 2 luni din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile pe timp de iarnă și schimbări la documentația tehnică

³⁷ Data finalizării poate fi întârziată cu 3 luni din cauza erorilor de proiectare și a volumelor adiționale (incl. conectări)

³⁸ Data finalizării a fost amânată cu 6 luni din cauza lucrărilor suplimentare legate de EE și a reabilitării interioare, inclusiv a pardoselii

³⁹ Data finalizării este amânată cu 3 luni din cauza condițiilor de iarnă, a lucrărilor și a conexiunilor unei străzi suplimentare și a întârzierii emiterii unei autorizații expirate pentru lucrări în zona drumului național

⁴⁰ Data finalizării mai devreme cu o lună din cauza bunei performanțe a contractantului

⁴¹ Data finalizării mai devreme cu 2 luni datorită bunei performanțe a contractantului

⁴² Data finalizării mai devreme cu 2 luni datorită bunei performanțe a contractantului

⁴³ Data finalizării mai devreme cu 2 luni datorită bunei performanțe a contractantului

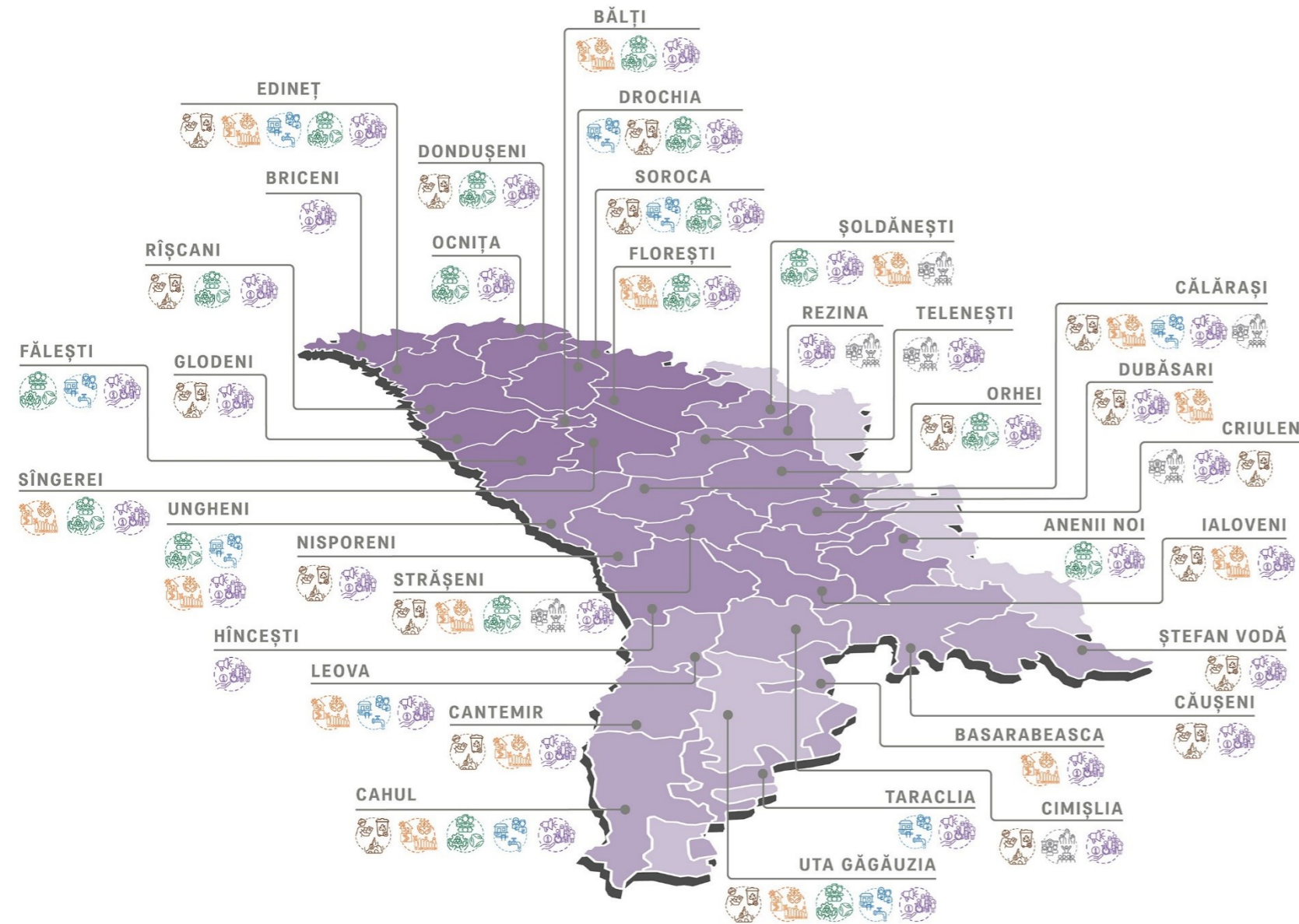
Proiect finanțat de Uniunea Europeană

cooperare
germană
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova

www.eu4civilsociety.md

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	REGIUNEA DE DEZVOLTARE CENTRU	REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD
BRICENI Briceni OCNIȚA Grinăuți, Sauca, Ocnița EDINEȚ Edineț, Alexandreni, Gordineștii Noi, Hincăuți, Rotunda, Bădragii Vechi, Hlinaia, Tîrnova, Fetești, Stolniceni, Lopatnic, Badragii Noi, Terebna, Cuconeștii Noi, Brînzani, Brătușeni, Șofrinceni, Cuconeștii Noi, Corpaci, Viișoara, Edineț, Alexandreni, Gordineștii Noi, Brătușeni, Edineț DONDUȘENI Baraboi, Taul, Plop, Crișcăuți, Dondușeni RÎȘCANI Costești, Pășcauți, Damașcani, Proscurenii, Mihăileni, Rîșcani, Rîșcani DROCHIA Drochia, Cotova, Măcăreuca, Zgurița, Ochiul Alb, Chetrosu, Drochia	SOROCA Soroca, Dărcăuți, Mălcăuți, Bădiceni, Grigorăuca, Visoca, Baxani, Soroca, Vărăncău, Slobozia, Cremlen, Schineni, Dubna, Căinari Vechi, Șeptelici, Baxani, Soroca GLODENI Iabloana, Hijdieni, Cajba, Glodeni BĂLȚI Bălți, Bălți, Bălți FLOREȘTI Florești, Cuhureștii de Sus, Ștefănești, Ghindești, Mărculești, Gura Camencii, Rădulești Vechi, Gura Căinarului, Mărculești, Băhrinești, Lunga, Prajila, Mărculești, Florești FĂLEȘTI Sărata Veche, Sărata Nouă, Hitrești, Bocani, Fălești, Călugăr, Făleștii Noi, Sărata Veche, Risipeni, Izvoare, Horești, Taxobeni, Scumpia, Albinețu Vechi, Navirneț, Fălești SÎNGEREI Chișcăreni, Nicolaevca, Slobozia, Iezărenii Vechi, Coșcodeni, Tăura, Ciuciueni, Billiceni Vechi, Glingeni, Bălăești	ȘTEFAN VODĂ Talmază, Volintiri, Copceac, Ștefănești, Marianca de Jos, Ștefan Vodă CANTEMIR Capaclia, Cantemir, Cociulia BASARABEASCA Basarabasca, Basarabasca, Abaclia, Iordanovca, Carabetovca, Sadaclia, Iserlia, Bașcalia CAHUL Cahul, Manta, Pașcani, Cahul, Slobozia Mare, Văleni, Cahul, Cotihana, Crihana Veche, Roșu, Colibași, Cahul TARACLIA Novosiolovca, Taraclia REGIUNEA DE DEZVOLTARE UTA GĂGĂUZIA LEOVA Leova, Leova, Iargara, Filipeni, Romanovca, Cupcui, Leova CIMIȘLIA Cimișlia, Bogdanovca Veche, Dimitrovca, Bogdanovca Nouă, Cimișlia, Bogdanovca Veche, Dimitrovca, Bogdanovca Nouă, Cimișlia CĂUȘENI Căușeni, Căușeni CAHUL Chirsova, Ceadr Lunga, Cișmichioi, Baurci, Dezghingea, Carbalia, Joltai, Etulia, Cazaclia, Comrat, Bugeac, Chirsova, Chioselia Rusă, Congaz, Chiriet-Lunga, Copceac, Vulcănești, Cișmichioi, Avdarma, Beșalma, Copceac, Comrat

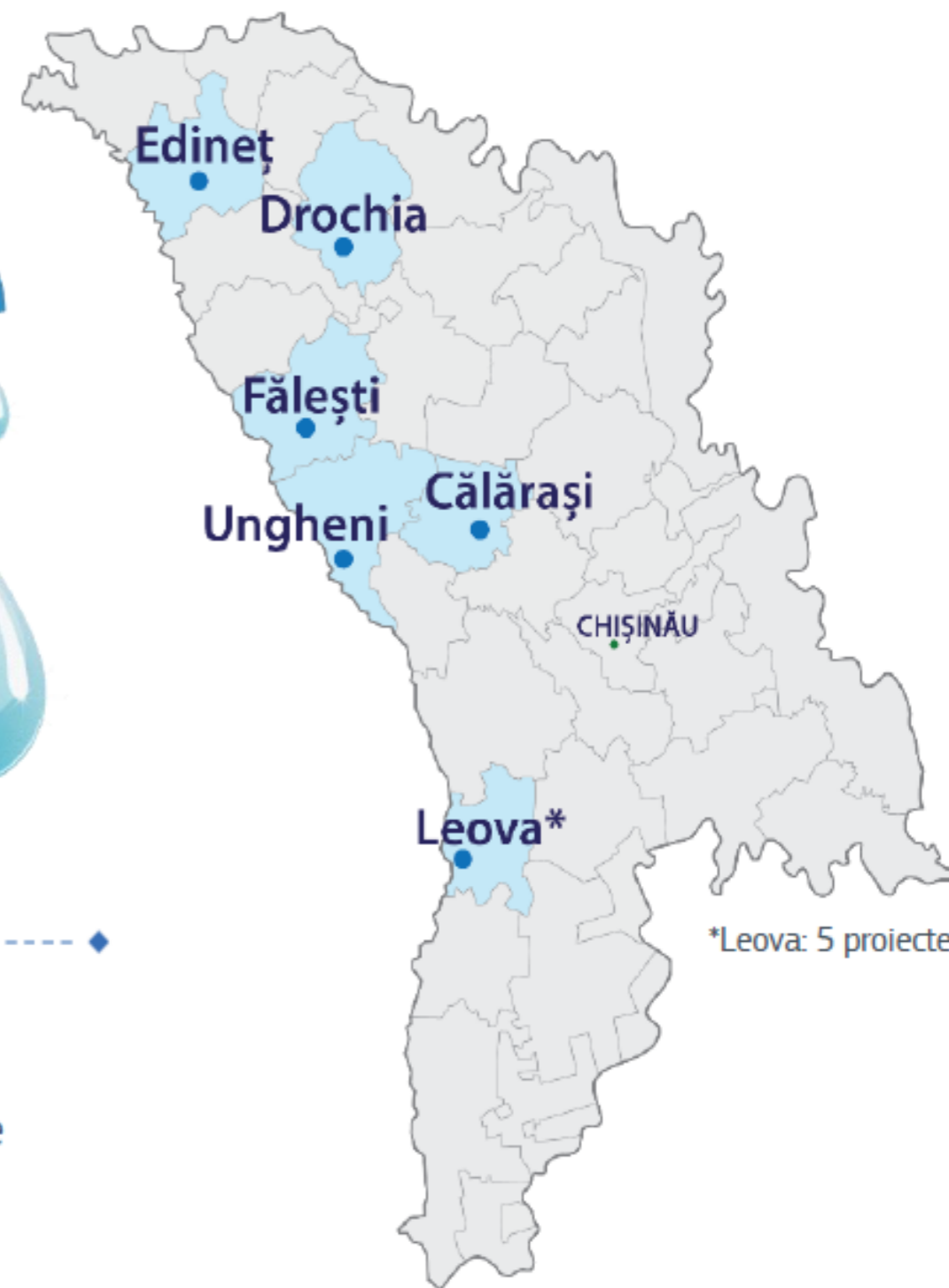

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)

111 800 cetățeni
beneficiază de acces îmbunătățit la apă potabilă

8 900 cetățeni
beneficiază de acces la canalizare

23,2 milioane EURO
finanțare UE
și
2,5 milioane EURO
contribuție locală

Sisteme și rețele
de aprovizionare
cu apă
îmbunătățite

Rezervoare
de apă

Calitatea apei
potabile
îmbunătățită

Infrastructură
tehnică
modernizată

Rețele de
canalizare

#UE4Moldova

#ÎmpreunăMaiPuternici

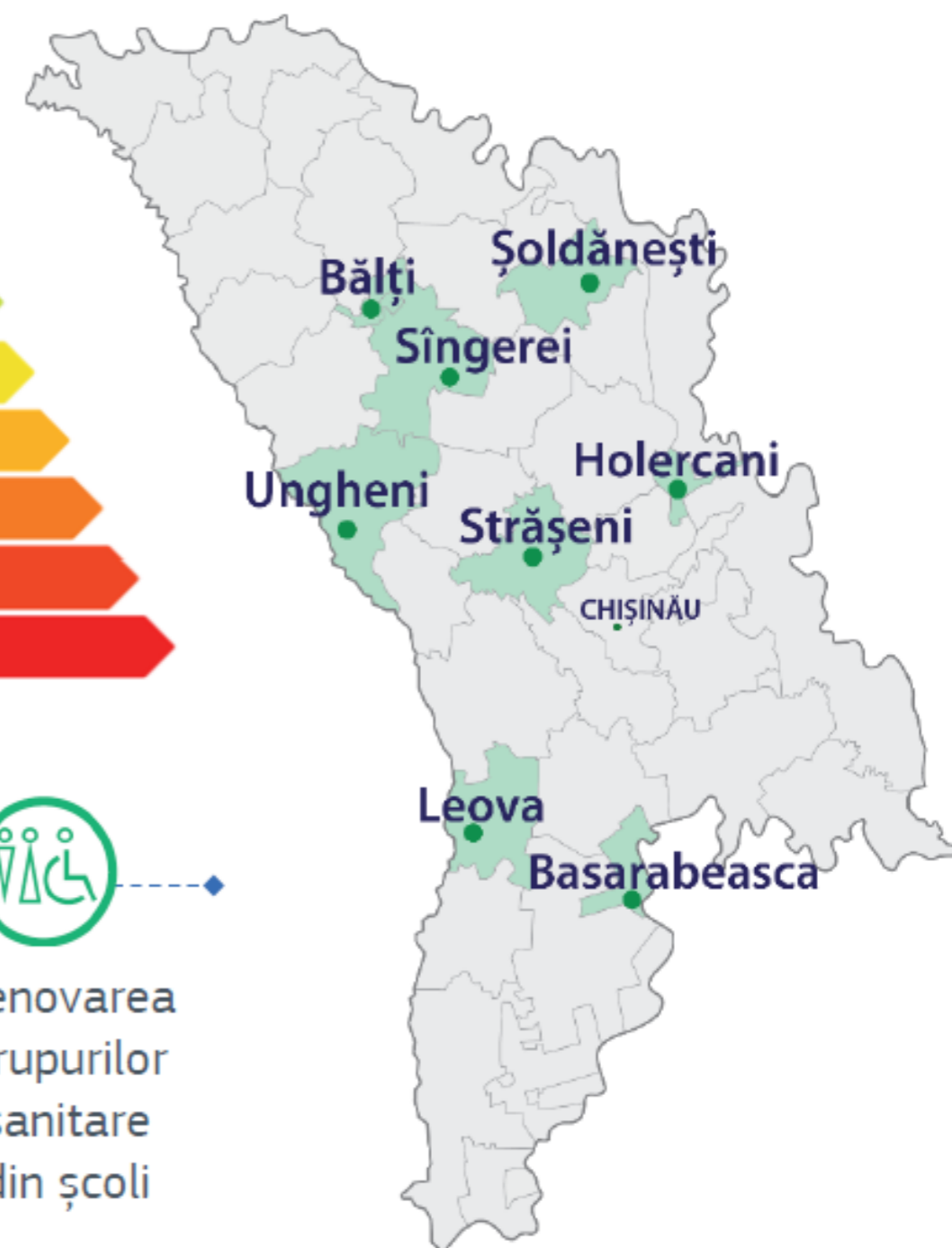
#EchipaEuropa

#DezvoltareRegională

4 600 elevi
beneficiază de condiții de studii îmbunătățite

500 profesori și personal auxiliar
beneficiază de mediu de lucru îmbunătățite

12,7 milioane EURO
finanțare UE
și
0,47 milioane EURO
contribuie locală

Reabilitarea acoperișurilor

Izolarea pereților clădirilor și înlocuirea ferestrelor

Reabilitarea cazanelor și sistemelor de încălzire

Apă caldă și rece la robinet în școli

Ventilarea îmbunătățită a clădirilor

Renovarea grupurilor sanitare din școli

#UE4Moldova

#ÎmpreunăMaiPuternici

#EchipaEuropa

#DezvoltareRegională